

ТРОЕ УЧЕНЫХ СТАЛИ ОБЛАДАТЕЛЯМИ ГРАНТА ПО ПРОГРАММЕ «500 УЧЕНЫХ»

Наши ученые будут направлены в ведущие научные центры для проведения исследований в сфере дефектологии, менеджмента, политологии.

В вузе растет интерес к участию в проекте научных стажировок «500 ученых». Если в прошлом году 3 преподавателей ЗКУ приняли участие в проекте 500-ученых А.Тургумбаев (МГУ Ломоносова), Н.Сабыргалиева (Университет Экономики, Польша), Г.Мухиева (Университет Казимира Великого, Польша), то в текущем 2023 году заявки на конкурсную комиссию подают 13 преподавателей вуза, из них сегодня 3 уже получили одобрение.

Напомним, прием заявок для участия в конкурсном отборе по программе научных стажировок будет продолжен с 28 августа по 13 октября текущего года.

Полные списки обладателей стипендии «Болашак» и грантов по программе научных стажировок опубликованы на сайте Центра международных программ.

Решением Республиканской комиссии по подготовке кадров за рубежом 328 казахстанцев стали обладателями грантов для прохождения научных стажировок в ведущих научных центрах мира.

Западно-Казахстанский университет им. Махамбета Утемисова поздравляет коллег - финалистов 1 потока проекта «500 ученых»: Мергалиеву Лилию Игоревну (Королевский колледж Лондона, Великобритания), Майманову Нуршат Нуркановну (Университет Экономики, Польша) и Кенжегалиеву Айдану Женисовну (Университет Казимира Великого, Польша).

Мергалиева Лилия Игоревна

Кенжегалиева Айдана Женисовна

Майманова Нуршат Нуркановна

ВСТРЕЧА СПУСТЯ 50 ЛЕТ

МЕМОРОНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙДЫ

ҚР Ғылым және Жоғары білім министрі Ғылым комитетіне қарасты Ө.Х.Марғұлан атындағы Археология институтының бас директоры, тарих ғылымдарының кандидаты Ақан Оңғарұлы Батыс Қазақстан облысына сапары аясында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті КеАҚ Басқарма төрағасы-ректор Нұрлан Серғалиевпен кездесті.

Батыс өңірі – өзінің таңқаларлық көркем көріністерімен қатар, тарихи, археологиялық және мәдени ескерткіштерімен ерекше. Өлі талай ашылмаған орындарға қазба-жұмыстарын жүргізу үшін бірегей ғалымдар мен археологиялық топ мүшелерін тарту аса маңызды. Осы орайда қос тараптың басшылары өзара келісімге келіп, меморандум аясында біріккен нәтижелерге қол жеткізуді көздейді. Атап айтқанда, бірлескен жұмыс күрделі археологиялық іргелі ғылыми-зерттеу жұмыстарын жетілдіріп, материалдық-техникалық базамен алмасу және сапалы кадрларды даярлау жұмысын ілгерілетуге мүмкіндік береді.

Жоспарға сәйкес М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері мен магистранттары және археолог ғалымдар Ө.Х.Марғұлан атындағы Археологиялық институттың сарапшы мамандарымен бірге экспедицияларға шығып, далалық қазба-жұмыстарына қатысатын болады.

Саратов университеті өкілдерімен өткен кездесу

М.Өтемісов атындағы БҚУ-да Ю.А.Гагарин атындағы Саратов мемлекеттік техникалық университетінің өкілдерімен кездесу өтті. Кездесуге СМТУ жағынан халықаралық коммуникациялар басқармасының жетекшісі Е.С.Токарева, тілдік және пәндік дайындық орталығының жетекшісі И.В.Терентьев, оқу-әдістемелік басқарманың жетекшісі Н.М.Лисицкая және қолданбалы ақпараттық технологиялар кафедрасының ассистенті Е.В.Кошкина қатысты.

Кездесу барысында тараптар профессор-оқытушылар құрамымен және студенттермен алмасу, магистратура бойынша қос дипломды білім беру бағдарламаларын құру тетіктері мен даму перспективалары, СМТУ және БҚУ журналдарында өзара ғылыми жарияланымдар жариялау, гранттық жобалар конкурстарына қатысу үшін бірлескен зерттеу топтарын құру және т.б. мәселелерді талқылады.

2023-2024 жылдарға арналған ынтымақтастықтың негізгі бағыттары бойынша пікір алмасу нәтижесінде студенттер мен оқытушылар алмасу бағдарламаларын

ұлғайту, ақпараттық технологиялар, дизайн, шетел тілдері және басқа да бағыттар бойынша шеберлік сыныптары мен біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру бойынша уағдаластықтарға қол жеткізілді.

Айта кету керек, екі ЖОО-да 2023 жылды Ю.А.Гагарин атындағы СМТУ қолданбалы ақпараттық технологиялар және коммуникациялар институтының базасында информатика және дизайн білім беру бағдарламалары бойынша БҚУ магистранттарының ғылыми тағылымдамасын ұйымдастыру бойынша бірлескен жобаны сәтті жүзеге асырудан бастады.

Студенттермен кездесу өткізді

Оқу ордамызға ҚР Қаржылық мониторинг агенттігінің БҚО бойынша экономикалық тергеп-тексеру департаменті өкілдері келіп, құқықтану, экономика және ақпараттық технология білім беру бағдарламасы бойынша білім алып жүрген 4-курс студенттерімен кездесті.

Рахметов Нурбол Жолдасович – тергеу басқармасы бастығының орынбасары және Болграбская Анастасия Михайловна – ұйымдастыру-бақылау бөлімінің бастығы. Олар шара барысында студенттерге қызметтерінің қызығы мен артықшылықтарын, университеттің білім сапасы жағынан рейтингі жоғары екендігін айтып, болашақ түлектерді қызметке шақыру үшін келгендіктерін жеткізді. Қызмет ету барысында 1 жылда аға лейтенант деңгейіне көтерілуге болатындығын және жас мамандарға тағы да басқа қолдау көрсетілетіндігін жеткізді.

Шара студенттердің көкейтесті сұрақтарына жауап алуымен аяқталды.

«SPEAKING CLUB» в ЗКУ

На 2022-2023 учебный год для студентов был также организован курс по английскому и итальянскому языку. В курсе принимали участие десятки студентов, помимо этого каждый по желанию мог участвовать на дополнительных занятиях. Примечательно, что учителя стараются отталкиваться от стандартного ведения урока и проводят их в различных форматах. Чтобы принимать участие на занятиях, студенту необходимо связаться с отделом по международным отношениям, и записаться на курс в начале семестра.

В этой связи в конце настоящего учебного года 2 июня прошло вручение сертификатов о прохождении курса по английскому языку под руководством Кристины Маккартни. Отметим, что она является волонтером по обмену, которая также проводит занятия в «American Corner», участвует и организывает различные языковые конференции. Под ее началом, в течение года, были проведены мероприятия, знакомившие студентов с американской культурой, традициями, а также множество уроков по разговорному английскому. Сама Кристина отзывалась о студентах только с положительной стороны, рассказывая о приятном знакомстве с нашей многонациональной страной и ее культурой. По ее словам, ей очень понравилось практиковаться в нашем университете и быть окруженной целеустремленными студентами.

Аяулым АШИМЖАНОВА

Тауқымет пен тағзым

31 мамыр - тарихымыздағы ең қасіретті кезеңдердің бірі. Бұл күн - саяси қуғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күні. Осы күні ұлтымыздың болашағы үшін бас көтергендер мен күштеп ұжымдастырудың салдарынан зардап шеккендердің рухтарына тағзым ету – біздің перзенттік борышымыз.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің профессор-оқытушылар құрамы мен студент жастар саяси қуғын-сүргін құрбаны Шахзада (Қаратаева) Шонановаға оранатылған ескерткіш тақтасына гүл шоқтарын қойды.

Аталмыш шараға М.Өтемісов атындағы БҚУ Тәрбие ісі және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Мерген Сүлейменов, «Рухани жаңғыру» институтының директоры Абат Қыдыршаев, БҚУ Ардагерлер кеңесінің төрағасы Мерғали Серғазыұлы, «Бірлік» Әзербайжан этно-мәдени орталығының өкілі Джаналиев Эльвин Ахмед оглы, Орал қалалық кәсіпкерлік бөлімінің инспекторы Әлібек Сұрамысов, Жаратылыстану-география факультетінің деканы Ахан Турғумбаев пен құрылымдық бөлім қызметкерлері және студент жастар қатысты.

1937-1938 жылдары қазақ ерлерімен қатар, оннан астам қазақ қыз-келіншектері атылған. Солардың бірі — Шахзада Аронқызы (Қаратаева) Шонанова. Шахзада Аронқызы — педагог-ұстаз, қоғам қайраткері. 1903 жылы 5 сәуірде Батыс Қазақстан облысы, Жымпиты (қазіргі Сырым) ауданында дүниеге келген, жастай оқыған, зерек, алғыр болған. 1920 жылы Орта Азия мемлекеттік университетінің медицина факультетіне оқуға түседі. Бірақ шыққан тегі — әкесі үстем тап өкілі болғандықтан, 2-курста оқудан шығарылады. 1938 жылы 27 ақпанда жұбайы Телжан Шонанов «халық

жауы» деген жаламен тұтқындалды. Артынша, Шахзада Аронқызы да 1938 жылдың 9 наурызында сол кездегі Қылмыстық Кодекстің 58 — бабы бойынша «антисоветтік ұлтшылдық ұйымдармен байланыста болды, ұлтшылдық жұмыстарды белсенді жүргізді» деген айып тағылып, Алматы түрмесінде атылды. Арада тура 20 жыл өткенде — 1958 жылы 9 наурызда КСРО Жоғары Сотының Әскери Коллегиясының ұйғарымымен тағылған айыптың қылмыстық негізі жоқ деп ақталды.

Студент жастар осы және өзге де тарихи мәліметтермен танысып, Тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректор Мерген Қуанышұлымен бірге ой талқы сұрақ-жауап алмасты.

21 июня частным фондом «ASAR-ORAL» по заказу отдела внутренней политики в ЗКУ им. М.Утемисова проведен дебютный турнир среди молодежи на тему «Молодежь против коррупции». На турнире приняли участие активная молодежь: молодые лидеры, общественные активисты, студенты.

МОЛОДЕЖЬ ПРОТИВ КОРРУПЦИИ

Проблемы борьбы с коррупцией и формирование антикоррупционной культуры в обществе в настоящее время очень важны. В центре внимания находится правовое воспитание молодежи путем приобщения их к высоконравственным, добрым качествам, создания атмосферы честности, порядочности. Цель дебютных игр состоит в том, чтобы побудить молодых людей избегать коррупции, развивать их способности выражать свои мысли открыто, уметь выступать публично, уметь противостоять коррупции.

Проблематика поиска методов борьбы с коррупцией определяла модели аргументами, представленные командами. Все участники дебатов проявили высокую эрудицию, очень грамотно излагали свои аргументы, что позволило провести турнир на высоком теоретическом

уровне. Турнир проходил очень интенсивно. В ходе дискуссии спикеры поднимали различные аспекты антикоррупционной деятельности. Делая выводы, пришли к мнению, что в любой среде молодёжь должна проявлять активность в борьбе с коррупцией.

По итогам дебютного турнира, согласно решению судейской коллегии участникам были вручены памятные призы и флайеры. Победители дебютного турнира награждены дипломами I, II, III степеней и призами, а лучшие спикеры — благодарственными письмами и подарками.

К.М. АХМЕДЕНОВ,
проректор по научной работе и международным связям
ЗКУ им. М.Утемисова

6 июня — праздник русского языка, день рождения великого русского поэта Александра Сергеевича Пушкина. Поэта часто называют основоположником современного русского литературного языка. В свете этих событий, кафедра русской филологии ЗКУ им. М. Утемисова организовала мероприятие под лозунгом «Любите самого себя, почтенный мой читатель», посвященное 225-летию писателя.

Я ПАМЯТНИК СЕБЕ ВОЗДВИГ НЕРУКОТВОРНЫЙ

На празднике принимали участие студенты, преподаватели, декан и другие гости различных факультетов. Культурное мероприятие сопровождалось исполнением стихотворений, постановкой спектаклей и воспроизведением музыкальных композиций.

Прозвучали знаменитые строки писем Онегина и Татьяны, замечательно сыграли роли героев из исторического романа «Капитанская дочка» студенты 3-го курса, своими переводами стихотворений Пушкина на английский и французский языки обрадовали зрителей студенты кафедры иностранных языков. Своей речью дополняла празднование кандидат филологических

наук, доцент Умарова Гульнар Сидегадиевна, отмечая, что пушкинское творение неоднократно переводили казахские просветители на родной язык, благодаря чему народ Казахстана мог высоко оценить творчество писателя. Переводы на казахский язык писем Онегина и Татьяны были переданы авторами в своей интерпретации и философии, что не может оставить читателя равнодушным к самобытности переведенных строк. Также интересными фактами поделилась кандидат филологических наук, доцент Донскова Галина Анатольевна, призывая студентов расширять кругозор, заниматься исследованиями, просвещать и неустанно

ВСТРЕЧА С ПРЕДСТАВИТЕЛЕМ АО «ФОНДА НАУКИ»

АО «Фонд науки» от лица ГУ «Комитет науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан» объявляет о проведении конкурса на грантовое финансирование наиболее перспективных проектов коммерциализации результатов научной и (или) научно-технической деятельности на 2023-2025 годы. В связи с этим 7 июня была проведена разъяснительная беседа в ЗКУ им.М. Утемисова, сообщающая обо всех требованиях к кандидатам и их проектам, а также условиях проведения конкурса.

Основным предметом деятельности Фонда науки является содействие развитию приоритетных, инициативных, рискованных исследований и опытно-конструкторских работ, обеспечивающих практическую реализацию научных исследований в стране.

С 2020 года согласно Постановления Правительства РК от 09 июля 2020 года №435 Фонд науки определен Юридическим лицом осуществляющим грантовое финансирование коммерциализации РННТД.

Для предоставления гранта кандидату выдвигаются следующие требования:

- Руководитель проекта — гражданин РК
- Реализация проекта на территории РК
- Сумма гранта — до 350 млн. тенге
- Срок реализации проекта — 2023-2025 гг.
- В проектной группе проекта от 4 до 6 человек
- Обязательно наличие специалиста по коммерциализации и бухгалтера
- Софинансирование не менее 10% от суммы гранта
- На конец реализации проекта доходы должны составлять не менее 10% от суммы гранта

Конкурсная документация размещена на сайтах ГУ «Комитет науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан» <https://www.gov.kz/memleket/entities/science/press/news/details/566115?lang=ru>, АО «Национальный центр государственной научно-технической экспертизы» (далее — Центр экспертизы) (www.ncste.kz/ru/competition) и АО «Фонд науки» (www.science-fund.kz).

Аяулым АШИМЖАНОВА

Мемлекеттік рәміздер - ұлттық мақтаныш

Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздері туралы» Конституциялық Заңы 2007 жылы 4 маусымда қабылданды. Заңға сәйкес жыл сайын 4 маусым Қазақстан Республикасында Мемлекеттік рәміздер күні ретінде мерекеленеді. Осыған орай, университетіміздің тарих экономика және құқық факультетінде «Егемендік нышандары» атты шара өтті. Шара әр ұлт өкілдерінен құралған бір топ студенттердің және шақырулы қонақтардың жанды дауыста Әнұран шырқауымен басталып, әрі қарай құқықтану БББ 1-курс студенті Сәркеева Таңсудың рәміздер туралы поэзиясымен жалғасты.

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің тәрбие ісі және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры Сүлейменов Мерген Қуанышұлы сөз алып, шараға қатысушыларды мерекемен құттықтады. Рәміз тәуелсіз елдің ең басты нышаны екенін айтып, қадір-қасиетін жете түсінуіміз керектігін жеткізді. ДТ және ӘСП кафедрасының аға оқытушысы Шайхиев Тұрар Төлегенұлы мемлекеттік рәміздеріміздің тарихын, ондағы ұлттық нақыштар мен әрбір бейненің мағынасын айтып, отырғандарға тың ақпараттар беріп, баяндама жасады. Баяндама кезегін БҚО ҚХА «Тіл мұра» қоғамдық қозғалысы төрағасының

орынбасары Ахметова Гулиям Мухитовна жалғастырып, «рәміздер арқылы ұрпақты отансүйгіштікке баулимыз» деп сөзін аяқтады. Шараның шақырулы қонағы Орал қаласы Полиция басқармасы патрульдік командирінің орынбасары Камалиев Сабит Ғабитұлы мемлекеттік рәміздерге қатысты тәртіп бұзушылық Орал қаласында көп орын алмайтындығын айтып, десе де осындай қылмысқа байланысты қандай жаза түрлері барын айтып өтті.

Шара соңында факультет деканы Нестеренко Галина Ивановна сөз алып, мерекемен құттықтап, кеш қонақтарына өз алғысын білдірді.

29 маусым күні тарих, экономика және құқық факультетінде құқық білім беру бағдарламасының аға оқытушысы, Қазақстан Республикасының прокуратура органдарының құрметті қызметкері Галымжан Султашев Ищановтың құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне, судья, адвокат және құқықтану білім беру бағдарламасының студенттеріне арналған «Уголовное право» және «Административное право и Административная Юстиция в Республика Казахстана» атты оқу құралының тұсаукесер рәсімі өтті.

Қос кітаптың тұсауы кесілді

По итогам 2022 года учеными ЗКУ им.М.Утемисова было опубликовано 28 статей в «Scopus» и «Web of Science», из них с процентилем не менее 25 – 5 статей, не менее 35 – 4, не менее 50 – 13, не менее 80 – 6.

ПРЕМИИ УЧЕНЫМ ЗКУ ЗА ПУБЛИКАЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ

Председатель Правления, ректор ЗКУ им. М. Утемисова Н.Х. Серғалиев подписал серию приказов о премировании сотрудников за публикационную активность, согласно которому 22 сотрудника университета получают премии в размере от 100 до 300 МРП (от 345.000 до 1.035.000 тенге) за публикации в высокорейтинговых международных журналах за 2022 год. Следует отметить, что некоторые сотрудники получают премии за публикации нескольких статей в высокорейтинговых журналах.

Проректор по научной работе и международным связям в ЗКУ им. М. Утемисова К.М. Ахмеденов в своем фейсбук аккаунте опубликовал эту радостную весть, поздравив сотрудников, которые получают премии. Среди публиковавшихся ученых он отметил молодых специалистов, как Дарын Сагидуллаев, который недавно выиграл грант на постдокторантуру, а также Асемгуль Сарсенова, Тарас Ермекалиев, Айбек Сарманов, которые завершили послевузовское обучение в рамках программы подготовки научно-педагогических кадров университета. Он также призвал всех ученых активно публиковаться в 2023 году.

Аяулым АШИМЖАНОВА

Шараға университеттің тәрбие ісі жөніндегі проректоры М.Қ.Сүлейменов, кітапхана директоры Т.Е.Әлімбекерова, Орал қаласы Абай полиция бөлімінің подполковнигі А.Б.Рискалиев және басқа да құқық қорғау қызметкерлері, ПОҚ мен студенттер қатысты. Автор Г.С. Ищанов оқу құралының маңыздылығын айтып өтті.

Шара соңында естелік сурет түсірілді.

С 14 по 18 июня на территории Букейординского заповедника прошла очередная международная экспедиция в рамках международного научного полустационара Аралсор. В экспедиции приняли участие ученые ЗКУ им.М. Утемисова и полевого института ОрБ РАН.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ПРОДОЛЖИЛИСЬ В АРАЛСОРЕ

В ходе экспедиции была построена стационарная сеть наблюдения за системой оврагов озера Аралсор, проведена съемка микроландшафтов квадрокоптером. Изучено состояние сайгаков на исследуемой территории. Среди птиц встречались птенцы совы (Bubo bubo), занесенные в Красную книгу, и тилемиш (чернолобый ткач (Buteo rufinus), распространившегося в регионе. У рептилий была замечена степная гадюка. Полустационарные исследования продолжатся в течение 2023 года.

К.М. АХМЕДЕНОВ,
проректор по научной работе и международным
связям ЗКУ им. М. Утемисова

ДЕНЬ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СИМВОЛОВ

День государственных символов Республики Казахстан, который ежегодно отмечается 4 июня, является одним из самых важных праздников для национальной идентичности и гордости казахстанского народа.

Символы государства – это герб, флаг и гимн, каждый из которых ярко отражает историю, культуру и традиции нашего народа. Герб символизирует государственность, независимость, крепость и мощь нашей страны. Он представлен голубым кругом с золотым орлом в центре, а также двумя легендарными конями – Шайбаком и Құланғыром, которые являются символами национальной культуры.

Флаг Казахстана – это символ богатства, благополучия и мира. Синее полотнище с золотой солнечной дискетой и восемью лучами, которые расходятся из центра флага, свидетельствуют о готовности нашей страны к сотрудничеству, развитию и процветанию.

Гимн Республики Казахстан «Менің Қазақстаным» («Мой Казахстан») объединяет казахстанцев в чувствах защиты и поддержки своей Родины. Символы государства выражают, прежде всего, национальную гордость и единство всех казахстанцев, а также укорененность их культуры.

День государственных символов – это особый день для Республики Казахстан. В этот день мы отмечаем нашу принадлежность к своей Родине, которая объединяет казахстанцев в одном чувстве патриотизма и национальной идентичности. Во всех уголках страны душистыми цветами и зеленью украшаются города и села. Многие государственные учреждения оформляют фасады зданий в цвета государственного флага Казахстана и высаживают на улицах цветущие растения, которые символизируют единство нашей нации.

Каждый казахстанец в этот день может почувствовать глубокую гордость за свою Родину и чувство принадлежности к ее государственным символам. День государственных символов Республики Казахстан – это день, когда мы отмечаем нашу историю, традиции и культуру, гармонию и красоту национальных символов, а также заявляем о нашей готовности следовать по пути взаимного уважения и сотрудничества с другими народами мира.

Аяулым АСПЕНДИЯР,
Физико-математический факультет,
ОП «Математика-Информатика»,
студентка 2 курса

Бакалавриатта оқуды сәтті аяқтағаннан кейін көп студент магистратурада оқуын әрі қарай жалғастыру туралы ойланады. Жас мамандардың көпшілігінің мақсаты сондай. Олай болса магистратурада оқудың тиімді тұстары қандай?

МАГИСТРАТУРАҒА түсуге 10 себеп

1. Магистратурада оқу — бедел. Ғылыми атақ кез келген адамда болмайды. Ал магистрлік — ғылыми атақ.
2. Магистратурада Сіздің таңдаған мамандығыңыз бойынша терең әрі жан-жақты білім береді. Сәйкесінше, сіз білікті маман болуға мүмкіндік аласыз.
3. Магистратураны тәмамдағаннан кейін өзіңізді толыққанды маман деп сеніммен айта аласыз.
4. Магистр дәрежесі барлардың жұмысқа орналасу мүмкіндігі бакалавриатты аяқтағандарға қарағанда жоғары.
5. Магистрлік дипломы бар мектеп мұғалімдерінің жалақысы өзгелерге қарағанда жоғары.
6. Оқуға түсу кезінде магистрант мүлдем басқа білім беру бағдарламасын таңдай алады.
7. Шетелдің жетекші жоғары оқу орындарында ғылыми тағылымдамалардан өту мүмкіндігі бар.
8. 100 мыңнан астам теңге көлеміндегі шәкіртақы. Магистранттардың шәкіртақысы жыл сайын артып келеді.
9. Өзіңізді ғылыми ортада сенімді түрде жариялай аласыз. Ал магистратурада оқу — докторантураға түсуге жол ашады.
10. Өзіңізді жоғары оқу орнының мұғалімі ретінде сынап көруге мүмкіндік пайда болады. Магистратурада оқу осындай мүмкіндікті береді.

Студенттердің оқу - далалық сараманы

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті Жаратылыстану- география факультетінің «6В01526 – Биология-география» БББ студенттері 29 мамыр – 9 маусым аралығында «Өсімдіктер және жануарлар биоалуантүрлілігі» пәнінен Агробиостанция маңында, «Хан тоғайы» табиғи орман саябағы аймағында және «С.М.Киров атындағы қалалық мәдениет және демалыс саябағында» жазғы оқу-далалық сараманынан өтті.

Сараман барысында студенттер өсімдік түрлерімен танысып, гербарий (кеппешөп) жинақтады және далалық, орман және шалғын өсімдіктерін зерттеу әдістері бойынша өсімдіктерге морфологиялық, геоботаникалық талдаулар жүргізіп, портфолио дайындады. Сонымен қатар, жануарлар биоалуантүрлілігі бойынша омыртқалы жануарлардан кесіртке аулап, аудиторияда зертханалық жұмыстар жүргізілді.

Өсімдіктер биоалуантүрлілігі бойынша оқу-далалық сараманның мақсаты - өсімдіктердің табиғи ортасындағы морфологиялық ерекшеліктерін зерттеу, өсімдіктер экологиясының негізгі заңдылықтарын белгілеу және өсімдіктердің әртүрлі түрлерімен таныстыру. Ал оның міндеттері:

Студенттерде өсімдіктерге морфологиялық талдау жасау дағдыларын қалыптастыру;

Жеке мүшелер мен жалпы өсімдіктердің морфологиялық құрылымының алуан түрлілігін зерттеу;

Студенттерді шөптесін ағаш өсімдіктерінің жергілікті флорасының негізгі өкілдерін анықтауға үйрету;

Жергілікті флора өсімдіктерін жинау, алғашқы өңдеу, кептіру ережелерін үйрету;

Студенттердің гербарий жинақтауда білімдері мен дағдыларын қалыптастыру;

Студенттерге жергілікті өсімдіктерге экологиялық, фитоценотикалық және геоботаникалық талдаулар жасауды үйрету;

Қызыл кітапқа енгізілген сирек және жойылып бара жатқан өсімдіктер түрлерімен таныстыру;

Агробиостанция дала аймағына, Хан тоғайы табиғи орман шаруашылығы аумағына топсеруендер

Далалық сараман бойынша студенттердің өз бетінше зерттеу жұмыстарын жүргізу дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

Жануарлардың биоалуантүрлілігі бойынша оқу-далалық сараманның мақсаттары: омыртқалы жануарлардың биологиясы, экологиясы, мінез-құлқы, систематикасы және шаруашылық маңызы туралы білімдерін бекіту және кеңейту; Студенттерді биотоптардың негізгі түрлері бойынша омыртқалы жануарларының популяциясымен таныстыру; Түрлерді сыртқы келбеті, дауысы және іздері арқылы тануға үйрету. Омыртқалы жануарларды жинау, өңдеу және жинау дағдыларын игеру. Далалық ғылыми-зерттеу жұмысының негізгі әдістерімен танысу. Табиғатқа экскурсия жүргізу, омыртқалы жануарларды бақылау әдістерін меңгеру.

Жануарлардың биоалуантүрлілігі бойынша оқу далалық сараманның міндеттері:

1. Студенттерді далалық тәжірибе аймағының омыртқалы жануарларының негізгі экологиялық фауналық кешендерімен таныстыру, түрлердің алуан түрлілігін және

табиғатта бар организмдердің өзара және қоршаған ортамен өзара әрекеттесуінің күрделілігін көрсету.

2. Студенттерді биотоптардың негізгі типтерінің омыртқалы популяцияларымен, негізгі түрлердің биологиялық ерекшеліктерімен және олардың табиғаттағы және адам өміріндегі рөлімен таныстыру. Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген түрлерге ерекше назар аудару

3. Табиғатқа экскурсиялар жүргізу, омыртқалы жануарларды бақылау және коллекциялар жинау дағдыларын дамыту.

4. Студенттерді омыртқалы жануарлардың фаунасы мен экологиясы бойынша дербес ғылыми зерттеулер жүргізудің негізгі принциптерімен және әдістерімен таныстыру.

Далалық практикадан өту кезінде жұмыстың негізгі әдістері:

- сараман жетекшілерімен топсеруендер;
- жиналған материалды өңдеу;
- таңдалған тақырып бойынша омыртқалы жануарларды өз бетінше бақылау.

АЛЫС КЕШЕНДІ САРАМАН

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қолдауымен 4-11 маусым күндері аралығында оқу жоспарына сәйкес, Жаратылыстану-география факультетінің «6В01512 География-Тарих» және «6В05204 География» БББ студенттері Орал-Шымкент-Орал маршруты бойынша алыс кешенді сараманнан өтті.

Сараман барысында маршруттық бақылау, сипаттау, жүйелік құрылымдық талдау, нысандарды салыстырмалы географиялық, статистикалық, картографиялық және т.б. әдістерді пайдаланып, теориялық білімдерін практикада қолданады. Аймақтың экономикалық географиялық сипаттамасына, қаланың, кәсіпорындардың, зерттеу аймағының физикалық-географиялық ерекшеліктеріне қарай жұмыстар жүргізіледі.

Қазақстан биоалуантүрлілікті сақтау ассоциациясы (АСБК) «Шеврон» компаниясының қолдауымен, табиғатты қорғау саласында білімдерін толықтыру және дағдыларын дамытуға мүмкіндік беру мақсатында «Students for Nature» жобасы жүзеге асырылды.

Аталған жоба аясында студент жастарға ашық дәрістер, арнайы табиғаттағы экскурсиялар, жануарлар мен олардың түрлерін анықтау және санау әдістерін үйрететін оқу тренингтері өткен болатын. Келесі кезеңіне осы шараларда белсенділік танытқан студенттер Теңіз-Қорғалжын аймағында, далалық-зерттеу жұмыстарына баратындығы мәлім еді.

11-25 маусым күндері аралығында «Тарғақ» жобасы аясында Қорғалжын табиғи қорығында 2 апталық далалық зерттеулерге оқу-жұмыс жоспарына сәйкес 6В01526 Биология-География білім беру бағдарламасының 2-курс студенті Тунгатар Жангүлім Серикқызы мен 6В01509 Биология білім беру бағдарламасының 1-курс студенті

Жүзеге асқан жоба

Құрманғазы Махаббат Нұржанқызы іссапарға барды. Бұл іссапар негізінде ғылыми ізденістері кеңейіп, құстар туралы толық мағлұмат ала алды.

Биология мамандарын даярлауда тәжірибелік далалық зерттеулер үлкен маңызға ие екенін ескерсек, аталған студенттер далалық зерттеулер барысында, фенологиялық бақылау жасаумен қатар, зерттеудің басқа да тәсілдерін меңгеру мүмкіндігіне ие болды. Далалық зерттеулерге қатынасу арқылы ғылыми зерттеу бағытын таңдауларына көмектесіп, ғылыммен айналысуға бағыт-бағдар мен құлшыныс берді деген сенімдеміз.

Студенттеріміз мол мүмкіншілік пен ғылыми ізденіс сыйлаған Қазақстан биоалуантүрлілікті сақтау ассоциациясына және ғылыми жетекшісі Руслан Уразалиевқа алғыстарын білдіреді.

ОЙЫН АРҚЫЛЫ ҚАПАЙ ОҚЫТАМЫЗ?

Ойынсыз, музыкасыз, ертегісіз, шығармасыз, ойсыз толық мәндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды деп санайды ұлы педагог Сухомлинский. Расында да, ойын – тек мектеп жасына дейін ғана емес, одан кейін де баланың негізгі іс-әрекетінің біріне айналу керек. Өйткені, кішкентай сәби өмірдің өзін ойын арқылы танып, дүниетанымын кеңейтеді, ақ пен қараны ажыратып, түрлі ситуациялық жағдайлармен бетпе-бет келіп, тығырықтан шығу жолдарын үйренеді. Бірақ, сәби мен мектеп жасындағы баланың арасында біршама айырмашылық бар. «Орта және негізгі буын оқушыларын оқытуда ойын элементтерін қолдану орынсыз болмайды ма?» деген сұрақ та туындайды. Бұл жерде ең басты нәрсені ескеру керек: ойын үстінде баланың тілі дамып, бір затқа бейімділігі, мүмкіндігі және қызығушылығы анық байқалады. Оқушының тілі, ой-өрісін дамыту ойыннан басталады. Оқушының құрбы - құрдастарымен әртүрлі ойындар ойнауының өзі тілінің жеке тұлғалық қасиеттердің қалыптасуындағы алғашқы баспалдағы болып саналады. Осыған орай М.Жұмабаев баланың ойыны туралы: «Баланың қиялы әсіресе ойында жарыққа шығады. Ойын балаға кәдімгідей бір жұмыс. Ойнағанда да бала өз әсерлерін пайдаланады» - деп ұлттық тұрмысымызға тән ойын үстіндегі бала болмысын, психологиясын суреттейді.

Ойын мазмұны мен түріне қарай: мазмұнды - бейнелі, қимыл қозғалыс, дидактикалық, құрылыс, кейіптендіру

ойындары болып бөлінеді. Оқушылардың топтасып, бірлесіп ойнаған ойындары арқылы бала бойында жақсы әдеттер мен адамгершілік қасиеттер қалыптасады, бірнәрсені білуге құмарлығы артып, танымдық қабілеттері дамиды, қимылдары жетіледі. Ойын процесінде жолдастарына тілектестік қарым-қатынасы қалыптасып, олармен санаса білуді, қиын жағдайларда көмекке келуді, ойын материалдарын қолдануда келісім жасауды, дауларды әділ шеше білуге үйренеді. Бұған кәсіби педагогикалық сараманнан өткенде де көзім жете түсті. Үш ай бойы Назарбаев Зияткерлік мектебінің дарынды оқушыларымен жұмыстану барысында сабақ форматын түрлендіріп отыру қажеттілігі туындады. Оқушылардың қызығушылығын арттырып, сабақты игерту үшін ойын элементтерін қолдандым. Ең алдымен, орта буын мен негізгі буын сыныптарының жас ерекшелігін ескеру керек. Екіншіден, ойындарды құрастыруда сабақ тақырыбынан ауытқып кетпеген жөн. Үшіншіден, түрлі жағдайға дайын болған абзал. Мәселен, ойын болған жерде оқушылар арасында айтыс-тартыс, келіспеушілік туындауы, жағдайға сай ойын ережелері өзгеріп отыруы мүмкін. Сондай сәттерде оқу мен ойын арасындағы үйлесімді сақтай білу - ұстаздың біліктілігін көрсетеді. Қазір білім беру дәстүрліден жаңартылған жүйеге көшіп, мұғалімнен инновациялық әдіс-тәсілдер арқылы оқытуды талап етіп отыр. Сондықтан да білікті ұстаз ретінде сабақтың басынан

рефлексиясына дейін қолданатын әдісің оқушыларды жалықтырмайтындай тың, әр сабақ сайын жаңарып отырса, оқытудың нәтижесі көріне бастайды. Ойын элементтерін көбіне сабақ тақырыбын болжауда, қорытынды сабақтарда, теориялық тақырыптарға тапсырмалар дайындағанда, сабақты бекітуде қолдануға болады. Сабақ тақырыбын болжауды ойын түрінде ұйымдастыру арқылы оқушының сабаққа деген назарын аудартамыз, сыни ойлау дағдысын жетілдіреміз. Бұл ретте «Джованни құпиясы», «Леонардо да Винчи», «Мен кімін?», «Жұмбақ зат», «Тұлғаны таны», «Жүгірме диктант» сынды ойындар ойнаттым. Кейде оқу жоспарындағы тақырыптар тақырыптық жағынан ұқсас келіп қалады немесе сағат артылып қалады. Осындай жағдайда күнделікті оқылм, айтылым, тыңдалыммен оқушыларды жалықтырмас үшін сабақ форматын ойын түрінде ұйымдастырамыз. Мысалы: Ток-шоу, квест-сабақ, «Қызық екен», «Көріпкелдер шайқасы», «Поле чудес», «ХХІ ғ. көшбасшысы» және т.б. Сабақты бекітуде «Домино», «Лоторея», «Балықшы», «Ұшатын сұрақ» сынды ойын элементтерін қолдануға болады. Сонымен қатар, ұлттық ойындармен де байланыстырып оқытуды ұйымдастырып көрдім. Соның ішінде оқушыларға ұнағаны - «Асық ату», «Ақсүйек».

Қорыта келе, ойын - ұстаз бен оқушы арасындағы қарым-қатынас құралының бірі. Егер ойын мен оқыту үйлесім тапса, оқушылар алған білімді сапалы игеріп, оны күнделікті тұрмыс-тіршілікте пайдалануға үйреніп, шығармашылық ойлау қабілетін дамытады.

Құралай ЖЫЛТЫҚАЕВА,
Қтә-43 тобының студенті

■ Тарих парақтары

Кеңес өкіметі жүргізген жаппай тәркілеу, күштеп ұжымдастыру, отырықшыландыру, бай-кулактарды тап жауы ретінде жою, мемлекетке ет, астық тапсыру сияқты саяси науқандарының салдарынан қазақ халқы ХХ ғасырдың 20-30 жылдарында орны толмас зұлматқа ұшырады.

Алайда тарихтың бұл шындығын кеңестік тоталитарлық үстемдік жағайында ашық айту мүмкін болмады. Қазақ елінің тәуелсіздігі ғана ұлттық тарихымызды жаңаша ой тұрғысынан пайымдауға кең жол ашты.

2020 жылы 24 қарашадағы Президент Қ.Тоқаевтың «Саяси-қуғын сүргін құбандарын толық ақтау жөніндегі мемлекеттік комиссия туралы» Жарлығына сәйкес құрылған Батыс Қазақстан облыстық өңірлік комиссия жұмыс жүргізуде. Мемлекеттік комиссияның басты міндеті – кеңестік кезеңдегі саяси-қуғын сүргін құрбандарының барлық санаттарына қатысты тарихи әділеттілікті толық қалпына келтіру. Өңірлік комиссияның «Күштеп ұжымдастыру және 30-жылдардағы ашаршылықтан жойылған немесе жапа шеккендерді анықтау бойынша» жұмыс тобының мүшесі ретінде облыстық архив қорындағы құпиясыздандырылған құжаттарды зерттеу жұмыстарын жүргізудеміз. Ұзақ уақыт жабық қорда сақталған деректерді саралау барысында Қазақстанның өзге өңірлері сияқты, Батыс Қазақстан облысы аймағында байларды тәркілеу, күштеп ұжымдастыру, мемлекетке ет даярлау тағы басқа саяси науқандар асыра сілтеу, бұрмалау, пайыз қуушылық жағдайында жүргізіліп, қорқыту, зорлық-зомбылық көрсету, алдау - арбау әдістері қолданылғанына көз жеткіздік.

Оған дәлел, күштеп колхоздастыру кезеңінде елі ішіндегі орын алған зорлық-зомбылық халықтың антикеңестік наразылығын күшейтіп, Кеңес өкіметінің абыройын түсіріп отырғанына алаңдаған ОГПУ қызметкерлері округтік атқару комиетінің төрағасына: «При аресте и конфискации имущества отбиралось до пантолон и столовых ложек. Были случаи, что детей арестованных оставляли совершенно голыми», - деп мәлімдеме жасаған. Сондай-ақ: «Сіздердің жіберген өкілдерің ауыл қазақтарына ешбір түсінік жұмыстарын жүргізбестен: «Бізді қолдап, колхозға кіресің, кірмесең, Кеңес өкіметінің жауысың, Колхозға кір! Жұн, ет, рабскот тапсыр! (жұмыс көлігі –Б.Б.) », - деп дікендейді, күш көрсетеді. Оған дәлел: Орда аудандық БК(б)П комитеті мен Қосшы одағы аудан тұрғындарына мал мүлкімен бірге 100% колхозға кіруді бұйырған.

Азғыр аудандық атқару комитетінің төрағасы жолдас Бүркітов 3 сәуір күні Ноғайбай ауылында жиын өткізіп: «Колхозға кіруден бас тартып, малды қайтаруды сұрасандар, Азғырдан милиция шақырып барлығыңды да тұтқындаймын» деп қорқытқан. Кейбір өкілдер: «колхозға кірсеңдер азық-түлік беріледі» деп шаруаларға өтірік уәде берген. Өкілдерден қорыққан немесе азық беріледі дегенге сенген шаруалар 100 % колхозға кіруге мәжбүр. Осылайша Жәнібек ауданында 9 ауылдық кеңес тұрғындарының 90% -ы, Азғыр ауданының 75%-ы, Орда ауданының 80 %-ы колхозға кірген. Алайда азық - түлік бермегеннен кейін халық топ-тобымен колхоздан шығып жатыр» - деген ОГПУ мәлімдемелері дәйек болады.

Кеңес өкіметінің сталиндік күштеп ұжымдастыру режимі халықтың саяси, моральдық-экономикалық құқығын шектеп, оны тіршілік ету құралдарынан айырды. Бұл пікірге архив деректері айғақ. Мәселен, Орал округтік атқару комитетінің төрағасы Чадияров Орал

округтік прокурорына: «Біздегі мәлімет бойынша 20 адамнан құралған комиссия мүшелері Жаңақала ауданы Мокринький ауылында кулак Черехаев Фокейдің мүлкін тәркілегенде жіп, сабын сияқты ұсақ-түйек заттарды және соттың шешімімен жанұясына қалдырылған 1 пұт астықты, майды кулакка бермей өздері алып кеткен», «Ауылдық кеңестің төрағасы Синельникова мен комиссия мүшесі Өтепова Жәмила кулактың айна, тарелкелерін қиратып, кілем, үлкен жылы шұлығын (шаль), қызының қолындағы сақина мен құлағындағы сырғаларын шешіп алғанын», «Сүйіндік ауылында кедейдің жалғыз түйесін тартып алған», «Азғыр ауданы, Шалқар ауылында қолындағы соңғы талғажау етін тапсырмағаны үшін кедейді өкілдер соққыға жыққан», - деп хабарлап жаза қолдануды сұраған.

Сондай-ақ архив құжаттары өлкемізде әділетсіздік пен озбырлыққа қарсы 1930 жылы жазда ел ішінде халық қарсылығының күшейгенін мына деректер дәлелдейді. «Бригадаирлер Батримов және Лутемоткиев жақында колхозшылар Лукланов пен Сахиповты соққыға жыққан. Осыдан кейін Жымпиты ауданының 19 ауылының колхозшылары жаппай колхоздан шығып жатыр», - десе, «Қаратөбе ауданының Кулгазиев Мухамедьяр, Дибарова Құлсана, Сайдушев Сұлтан бастаған 19 мұғалімі, аудандық

қайраткері Жаһанша Досмұхамедовтың Санкт-Петербург қаласында оқуына қаржылай көмек көрсеткен, Алаш әскеріне 200 жылқы берген дәулетті адам.

Облыстық архив құжаттарынан 1930 жылдың қаңтар айларынан бастап, Орал округіндегі дәулетті адамдардың жаппай ауа көшуі кең етек алғанын аңғарамыз. Ауылдық кеңестер, аудандық атқару комитеті байлардың көшуіне мән бермей, кейбір жағдайларда өздері де көмектесіп отыр деген ОГПУ-дің мәлімдемелері де көп жайды аңғартады.

1930 жылы 4 ақпанда аудандық атқару комитетінің төрағаларына байлар мен кулактардың көшін тоқтатуға құпия түрде арнайы №4535/2 санды нұсқау жіберілген. Алайда көшті тоқтату қапелімде мүмкін болмаған. Оған 1930 жылы шілдеде ОГПУ «құпия» белгісімен Орал округі атқару комитетінің төрағасына жазған мына хаты дәлел. Онда Шыңғырлау ауданы арқылы Орынбор округінің Соль-Илецк ауданы жеріне Жымпиты, Қаратөбе аудандарындағы жеке байлардың көшуі жиілегенін, мұндай көшке жол бермеуді айтып, Азғыр, Орда, Жәнібек аудандарының байлары Ресеймен шекарадағы Савинка ауылы сияқты елді пункттерге малдарын айдап әкеліп, Астрахан, Сталингард, және Пугачев округтерінің мемлекеттік ұйымдарының агенттеріне жоғары бағамен

ӨЛКЕМІЗДЕ КҮШТЕП ҰЖЫМДАСТЫРУ САЯСАТЫ ҚАПАЙ ЖҮРГІЗІЛДІ?

партия және атқару комитетінің төрағаларына отбасын азықпен қамтамасыз ету талаптары орындалмаса жұмыстан бас тартып, өзге округке кететінін» мәлімдеген.

1930 жылдың 30 қаңтарында БКП(б) Орталық Комитетінің Саяси Бюросы «Жаппай ұжымдастыру аудандарында кулак шаруашылығын жою шаралары туралы» қаулы қабылдады. Бұл Кеңес өкіметіндегі бай, кулак шаруашылығын жою науқаны Қазақстанды да айналып өтпеді. Жоғарыдағы қаулыға сәйкес, 1930 жылы 13 майда Орал округінің Заураль, Камен, Теплов ауандары бойынша 3-категорияға жатқызылған 320 кулак жанұясымен бірге Азғыр, Орда, Жаңақала аудандарына құм тоқтату, балық аулау жұмыстарына жөнелтілген. Осылайша Қазақ даласының байларын тәркілеу ісі екінші рет жанданып, қазақ қоғамының меценаттарын ашық түрде қудалау басталды.

Қазақ даласындағы шаруаларға қатысты жүргізілген саясаттың ерекшелігі көшпелі шаруашылықты күйрету үшін қазақ ауылдарын орыс деревняларының үлгісіне көшіргісі келді. Ол үшін алдымен қазақ халқының дәстүрлі көшпелі және жартылай көшпелі шаруашылықтарын отырықшыландыруды көздеді. Отырықшыландыру идеясы қазақ даласындағы дәулетті байларды күйрету жолымен жүзеге асырылды. Өлкедегі ауқатты адамдардың бірі, Сырым Датұлының шөбересі Салық Омаровтың мал мүлкі тәркіленіп, Жетісуға жер аударылады. С.Омаров алаш

малдарын жаппай сатып жатырғанын хабарлап, бақылау шараларын күшейтуді сұраған. Мына архив құжатын сөйлетсек, Орал округтік атқару комитетіне байлардың тұрғын үйлерін, малдарын арзан бағаға сату әрекетіне жол бермеуді нұсқаған ОГПУ- ге Орал қалалық кеңесі: «Горсовет сообщает, что продажа домов сейчас воспрещена. Проходит дополнительная комиссия муниципализация домов, работает специальная комиссия, которая наметила уже, 140 дом овладений к проверке, 4 дома Колоскова, Телегина и Левина взяты на учет, а следовательно к продаже допущены не будет. Ответ секретарь Горсовета он же член комиссии по выявлению допольнительной муниципиаал. Бобылин» деген мазмұндағы жедел хат жөнелтеді.

Түйіндеп айтқанда, қазақ даласында жүргізілген ауыл шаруашылығын күштеп ұжымдастыру, отырықшыландыру және көмпеске науқанының салдары ХХ ғасырдың 30-жылдарындағы ашаршылық зұлматына ұшыратты. Бұл – қазақ халқының қасіреті. Кеңестік сталиндік күштеп ұжымдастыру және оның зардаптары Батыс Қазақстан өлкесінің тарихындағы арнайы зерттеуді қажет ететін күрделі мәселе.

Б.С.БОРАНБАЕВА,
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің қауымдастырылған профессоры, тарих ғылымдарының кандидаты

■ Мерейтой қарсаңында

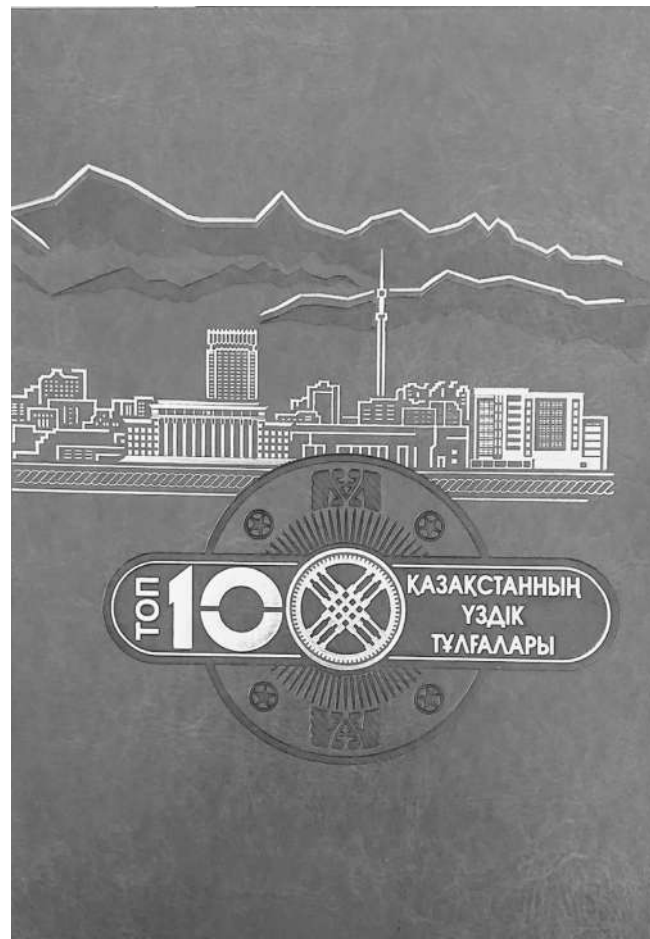
Халық даналығына сүйенсек, көсем де, шешен де елден шығады емес пе, не қажетін де жерден шығады емес пе. Атақты Мұрат Мөңкеұлы айтпай ма: жақсының сөзі кем емес, алуа, шекер, бал судан деп. Иә, тектілік пен тереңдіктен нәр алған, өнер мен өлеңнен жаралған, шежіре мен білімнен тамыр таратқан, батырлық пен ақындықты қос қанатындай тең ұстаған, сұлулық пен сұңғылалықтың өлшеміндей болған айтулы Ақжайық өлкесінің мерекесі мен берекесі, өрелісі мен өнерлісі қай заманда да тапшы болып көрген емес. Тәуелсіздігімізді ту еткен осынау отыз үш жыл бойы Ақжайық елінің мақтан тұтар жақсылығы мен жаңалығы еселене түспесе, азайған жоқ. Жаңарған еліміздегі жақсы жаңалықтардың басым бөлігі ел болашағы – жастарымызға терең жоғары білім берумен байланысты. Бәсекеге қабілетті ұрпақ, кәсіби маман баулу міндеті қашан да басты назарда. «Балам дейтін жұрты болмаса, жұртым дейтін бала қайдан шықсын» демекші, жас ұрпаққа білім нәрін сіңіріп, оны биікке самғатуға, елін сүйе білуге, туған жерінің игілігіне қызметін арнауға баулыр басты тұлға – *ғалым-ұстаз*. Былтыр ғана 90 жылдығы аталған Батыс өңіріндегі бірегей, тарихы тұңғыш білім ордасы – Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті бүгінгі заман талабына орай жаңа форматтағы білім-білік беруге қашан да сақадай сай. Сан қилы оқиғаға толы қым-қуыт уақытпен бірге шыңдалған университет ұжымы маңызды әлеуметтік міндетті орындап, жастарға іргелі ғылыми білім мен кәсіби мамандық беруде, олардың дүниеге

Қыдыршаевтың есімі «Қазақстанның алтын кітабына» (*«Золотая книга Казахстана», «Эдельвейс-Астана» баспа үйі, Астана, 2023 ж., 400 бет*) да енгізілді. Еңбек аннотациясында: «Баспа құралының әрбір беті, әрбір бөлімінің оқырманға айтары мол. Мұнда саясат пен бизнес, қоғамдық сала мен ғылым, спорт, өнер мен ағартушылық, мәдениет салаларында жетістік желкенін керіп, арғы жағы әлемнің, бергісі ел ішінің қошеметіне бөленген тұлғалардың өміріне тоқталған. Құндылықтарды жиған басылымда Қазақ елінің дамуына септігін тигізіп, қазақ халқымен бірге өсіп келе жатқан өр рухты қайраткерлер мен жалынды жастар топтастырылды. Жаны нұрға тұнған жақсы адамдар арамызда жүр. Олар Қазақстанның дамуына үлес қосып, ел игілігіне қызмет етіп келеді» делінген. Демек, ел іргесінің берік қалануы, әр бастаған бастаманың нәтижелі болуы – әрбір перзенттің іс-әрекетімен өлшенбек. Игілікті істердің ұйытқысы болып жүрген, тіршілігіне кісі қызығар, пайым-парасатына жан сүйсінер текті тұлғалар, зиялы қауым өкілдері, рухани болмысы биік, жастарға үлгі боларлық ғибраты мол, болмысы биік, халқымыздың мақтанышына айналған жандар туралы қанша мақтау айтсақ та жарасады емес пе?! Елге қызмет етіп, биік белеске көтеріліп, жетістікке жеткен жандарды бір жинаққа топтастырып, ұлы тұлғалардың болмыс-бітімін, еңбегін кейінгі ұрпаққа ұсынсақ нұр үстіне нұр болары анық. Олай болса, елге еңбегі сіңген жандарды кейінгі ұрпақ есінде сақтауы тиіс. Осы бағытта республикалық «Orda.kz» баспа үйінің әр аймақтың шоқжұлдызындай болып жанып, кейінгі

баулитын басты тұлға ғалым-ұстаз болуы да заңды. Белгілі ақын Ғайса-Ғали Сейтақтың мақала кейіпкеріне арнап «Алда жүргін көзіңнен жарқыл ұшып, Өмір – бәйге, оза бер жалқы шығып. Шешендіктің шыңына көтерілгін, Қара сөздің қаймаған қалқып ішіп!» деп жырлағанындай, ғалым-ритор ұстаз Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы есімінің осындай беделді де қомақты жинақтарға енгенін мақтан етеміз. Бұл ретте жоғары оқу орнының үздік ұстаз-ғалымына берілген бағалар да баршылық. Өз кезегінде белгілі ақын Ғайса-Ғали Сейтақтың Абат Сатыбайұлына арнап: **«Талай-талай шәкіртке жол нұсқаған, Мақтанады бір биікке шықса адам. Жарассам деп кілең жақсы-жайсаңмен, Алаштағы Ахандарға ұқсаған. Сарқыты ма Исатайдай нар ердің, Кілтін тапқан ғылым деген әлемнің. Абаттайын ұлы неге болмасын, Махамбеттей ақындары бар елдің!»** деп түйгені бар-ды. Ал, атақты айтыскер ақын, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, шәкірті Жансая Мусинаның: **«Алдыңан тәлім алған түлектері, Аспандап кетеді, рас, самғап түбі. Абырой биігінен түскен емес, Абаттай нар алаштың ардақты ұлы!.. Бағалы сөз айтуға келген кезде, Баяғы шешендердей шабытты адам!.. Армандап жүреміз біз әрбір қазақ, Азамат өзіңіздей болса екен деп!.. Тұлғасы ұстазымның елден ерек, Тәлімін алғандардың ілегі – біз. Тарлан ұл аман-есен жүзге жетсін, Тап осы қабыл болсын тілегіміз»** деп ой өргені де бар-ды...

Сөз соңында Абат ағамызға таза көңілден шыққан ізгі ниетімізді білдіре отырып, әрқашан да деніңіз сау, көңіліңіз жайдары, отбасыңыз берекелі болсын демекпіз!

Арайлым АХОНОВА,
«Рухани жаңғыру» институтының әдіскері

ҚАЗАҚСТАННЫҢ Алтын кітабына есімі енгізілді

көзқарастарын қалыптастыруда елдің экономикасы мен мәдениетінің дамуына шешуші ықпал ете алатын жоғары білікті мамандар даярлайтын орнықты білім ордасына айналуға. Қазіргі таңда ғасырлық ғұмырға аяқ басқан белес биігіндегі білім-ғылым ордасының тарихи парағына үңілсек, небір таңғажайып ашылыстарға, қайталанбас табыстарға, бірегей саптағы тұлғалар шығармашылығына куә боларымыз хақ. Бүгінгі әңгімемізге арқау болғалы отырған тұлға білім саласында бағын сынап, бабы келісіп оза шауып ғалым-профессор лауазымын еншілеген жан – **Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы**.

Ғалым-ұстаз Абат Қыдыршаевтың есімі осы жылдың наурыз айында жарық көрген «Қазақстанның ТОП 100 үздік тұлғасы» (*«ТОП 100 успешных людей Казахстана»*) энциклопедиясына енгізілді (*Астана, «Orda.kz» баспа үйі, 2023 ж., 488 бет*). Жинақ аңдатпасында: «Өмір көкжиегінде алдына жан салмай дйттеген мақсат, межелі мұратқа жету жолында маңдай терін төгіп, қоғамның белді мүшесіне айналып, еңбек жолында барлық сатыдан нәтижелі өтіп, өз армандарына қол жеткізіп келе жатқан тұлғалардың есімін жариялау мақсатында жүзеге асып отырған «Қазақстанның 100 үздік тұлғасы» басылымы көптің көңілінен орын алары хақ. Кемелді келешекке қарыштап қадам басқан білікті де білімді азаматтарымыз бен азаматшаларымыз еліміздің дамуы мен өркендеуіне өз үлестерін қосуда. Байыптылық пен іскерліктің, кәсіби шеберлік пен жоғары біліктіліктің нәтижесінде әлдеқашан танымал болған тәжірибелі мамандардың ерен еңбегі, азаматтық бітім-болмысы үлгі тұтарлық жандардың басы қосылған **«Қазақстанның 100 үздік тұлғасы»** жинағына есімдерінің алтын әріптермен жазылып қалғандығының өзі болашақ үшін ерекше естелік, өзінше бір тарих іспетті. Жинаққа енген әрбір тұлға – көлденең келген мәселенің шешімін жылдам әрі тиімді тауып, ел арасында есімі кеңінен танылып, бүгінгі күннің қаһарманына айналып отырған жандар. **«Қазақстанның 100 үздік тұлғасы»** жобасы өзінің батыры мен ақынын көрсеткісі келетін қалың жұртшылық тарапынан колдау тауып, республикалық деңгейде танымал болған тұлғалармен қатар, әрбір облыстың, әрбір ауданның, тіпті әрбір ұжымның үздіктерін тізімдеп шығу мүмкіндігіне ие. Жаңа Қазақстанның жаңа заманғы келбетін қалыптастыруға ат салысып жүрген тұлғалардан өнеге алған жастар да жетістікке жетуге, еліне, жеріне қызмет етуге ұмтылады. Бұл кітап әрбір тұлға үшін ғұмырдерегіндегі баға жетпес құнды дүние болмақ. Бүгінгі күннің қаһармандарымен жинақ арқылы бірге танысайық» делінген.

Қуанарлығы, профессор Абат Сатыбайұлы

ұрпаққа бағыт-бағдар беріп келе жатқан асыл жүректі жандары туралы әзірлеген **«Қазақстанның Алтын кітабы» энциклопедиясы** – негізгі салалардың күллісін қамтитын бірегей жинақ. Қысқасы, «Қазақстанның Алтын кітабы» - бойындағы қабілетін ізденіске, қажыр-қайратын, еңбегін ел игілігіне арнаған алтын жүректі, есімі ел есінде, еңбегі кейінгі ұрпаққа қалуы тиіс тұлғаларды бір жинаққа топтастырған тек үздіктердің үздігі енетін, республика бойынша ешқандай баламасы жоқ, өзгеге ұқсамайтын, өзіндік айтары бар бірден-бір басылым.

Түйіндей айтсақ, қашан да жаңарған тәуелсіз еліміздегі жақсы жаңалықтардың басым бөлігі ел болашағы жастарымызға терең жоғары білім берумен байланысты. Ендеше, бәсекеге қабілетті ұрпақты кәсіби мамандыққа баулу ісі әркез басты назарда болуы тиіс. Бұл ретте жас ұрпаққа білім нәрін сіңіріп, жас қыранды биікке самғатуға, елін сүйе білуге, туған жерінің игілігіне қызметін арнауға

Среди прибывших выпускников выступил Сапаров Максот – староста группы, который вспомнил как проректор Г.А. Борисов вручил ему грамоту «Просвещение КазССР» за первое место в научной работе по республике.

Вспоминали свои студенческие годы В.Я. Мадянова-Каблова, М.Бакишова, С.Сапаров и др. Воспоминаниями поделилась к.б.н., доцент Инкарова Жанна Ищановна, проработавшая в ЗКГУ (УПИ им. А.С. Пушкина) около 30 лет и, заведовавшая кафедрой «Физиология человека и животных». Она нанесла визит вузу, приехав из столицы, где работает в ЕНУ им. Л.Н. Гумилева. В формате онлайн связалась выпускница Людмила Чуб с города Новосибирск, поздравив своих сокурсников с 50-летием со дня окончания вуза. Всего родной институт посетило 34 выпускников.

В своей речи выпускники делились историями дальнейшей жизни после выпуска и достижениями в трудовой деятельности. Не забыли вспомнить своих наставников, добрые лица

ВСТРЕЧА СПУСТЯ 50 ЛЕТ

9 июня 2023 года на естественно-географическом факультете прошла встреча выпускников 1973 года. Бывшие студенты УПИ им. А.С. Пушкина решили посетить свой alma mater, чтобы отметить это событие. Своих выпускников факультет встретил приветливо и с теплотой. Проректор по академическим вопросам университета, к.б.н. Қайсағалиева Гүлжахан Смайловна ознакомила с современными достижениями университета и родного факультета.

филина в качестве памятного подарка и передала зоологическому музею родного факультета (13.06.2023). При передаче экспоната в музей присутствовали декан факультета А.А. Тургумбаев, руководитель ОП по подготовке учителей биологии, географии и химии Р.Ж.Кужағалиева, ст. преподаватель К.Б. Булатова, а также преподаватели кафедры биологии и экологии. Присутствовавшие поблагодарили за подарок Н.А.Нургазиеву, и отметили, что такой ценный вклад в музей зоологии важен в расширении мировоззрения подрастающего поколения, формировании экологической квалификации и культуры, патриотическом воспитании, решении вопросов охраны природы. Одна из основных ценностей музея: экспоненты,

преподавателей и сотрудников вуза со времен студенческих лет. Припоминали ректора Сидорова Виктора Кузьмича, декана факультета Анатолия Захаровича Петренко. С благодарностью отзывались за высокий уровень лекции, лабораторных занятий, полевых и комплексных практик на Кавказ, называя имена следующих преподавателей: В.В.Иванов, Г.Е.Москалев, К.Т.Турашев, А.Я.Парфенова, А.Г.Галимов, А.А.Цыганков, А.М.Сторожева, Р.М.Иркалиева, К.Б.Булатова, Г.М.Молдашева, А.З.Петренко, Е.А.Агелеуов, П.В. Дебело и др.

Булатова Канжан Беймухановна ознакомила выпускников с аудиторией, кабинетами факультета и зоологическим музеем. Зоологический музей – со дня основания (1939 года) является учебным пособием для студентов и магистрантов таких специальностей, как «Биология», «Биология-География», «Экология» и др.

Ценность университетских музеев в том, что они охватывают и обслуживают интересы разных слоев общества. В зоологическом музее можно увидеть то, что уже утрачено природой, то, чему грозит вымирание, то, что является визитной карточкой нашего края.

Ежегодно музей посещают 300-400 человек. Гости музея – ученые, преподаватели, магистранты Ближнего и Дальнего Зарубежья, участники научных конференций и олимпиад, проводимых в вузе, а также студенты, учащиеся школ городов и областей Казахстана.

Выпускники по достоинству оценили современную оснащенность и состояние университета и факультета для подготовки высококвалифицированных специалистов. Они пожелали успехов в научных достижениях, дальнейшего процветания, здоровья и благополучия профессорско-преподавательскому составу и коллективу, а также активных и целеустремленных студентов. Кроме того, бывшие студенты поздравили университет с 90-летием, отмечая его многолетний вклад в науку своей страны.

Нургазиева Нурья Абилхамитовна, выпускница 1973 года привезла экспонат

На фото Н.А. Нургазиева

подготовленные преподавателями кафедры, которые изучали местную фауну Западно-Казахстанской области и десятилетиями работали над пополнением, обновлением коллекций чучел животных.

Аяулым АШИМЖАНОВА

Министерством науки и высшего образования РК 2-3 июня на базе Astana IT University и Академии государственного управления при Президенте РК был организован семинар «СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ В ВУЗАХ И НАУЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ». В данном мероприятии в офлайн и онлайн форматах приняли участие и сотрудники ЗКУ им. М.Утемисова.

На открытие семинара в своем выступлении Министр науки и высшего образования РК Саясат Нурбек Саясат рассказал об итогах и задачах Министерства, обратив внимание на необходимость синхронизации программ и планов развития вузов и НИИ с Концепцией развития высшего образования и науки РК на 2023-2029 гг.

В работе семинара обсуждались вопросы пересмотра подходов в стратегическом планировании, актуализации

СЕМИНАР

«СТРАТЕГИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ В ВУЗАХ И НАУЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ»

стратегических документов вузов и НИИ.

Директор Департамента стратегического планирования и координации Тойбаев Адлет представил кейс о документах системы государственного планирования, детально показав: особенности стратегического планирования в сфере высшего образования и науки; целевые индикаторы и ожидаемые результаты Концепции развития высшего образования и науки РК на 2023-2029 гг.; рекомендуемую структуру, перечень и методику расчетов ключевых показателей и индикаторов программ и планов развития.

Также спикерами были представлены кейсы по национальной экосистеме данных и методик расчетов целевых индикаторов, использованию результатов международных исследований при стратегическом планировании, разработке программ развития исследовательского вуза (опыт КазНУ им. Аль-Фараби),

стратегическому менеджменту и сценарному планированию, BIG DATA и цифровой трансформации общества, внедрению проектного управления и др.

Кроме того, были организованы посещение Центра поддержки цифрового Правительства Министерства цифрового развития, инноваций и аэрокосмической промышленности РК; работа в группах по разработке для вузов/НИИ миссии, видения, стратегических направлений, целей и целевых индикаторов, и путей их достижения, ожидаемых результатов; сессии вопросов и ответов.

В целом участие в данном семинаре позволило получить ответы на многие вопросы по стратегическому планированию, актуализации программ и планов развития вузов. Полученная информация и материалы будут использоваться при пересмотре и актуализации стратегических документов ЗКУ им. М.Утемисова.

ACADEMIC LEADERSHIP INSTITUTE

В июне сотрудники Западно-Казахстанского университета им. М.Утемисова вместе с коллегами из высших учебных заведений и Министерства науки и высшего образования РК продолжили обучение в рамках курса ACADEMIC LEADERSHIP INSTITUTE / Executive University Leadership Program.

10 июня обучение проводилось по программе 3-го модуля «Принятие решений на основе данных», организованного на базе Казахского национального университета им. аль-Фараби.

После тура по кампусу КазНУ им. аль-Фараби на сессиях данного модуля спикерами были представлены полезные и нужные материалы по внедрению культуры работы с данными на государственном и индивидуальном уровне, обеспечению работы информационно-аналитической системы управления в университете, реинжинирингу бизнес-процессов в проектном управлении, управлению данными для повышения глобальной конкурентоспособности университетов Казахстана и другим.

Также были проведены групповые сессии, где обсуждались вопросы и предлагались рекомендации по внесению изменений в нормативно-правовые акты, регламентирующие применение технологий в высших учебных заведениях на основе действующего международного стандарта ISTE.

С 15 по 17 июня в Назарбаев Университете состоялось обучение в рамках 4-го модуля «Трансформация

академической деятельности и студенческие вопросы».

В течение 3-х дней спикерами были представлены кейсы по таким важным и актуальным вопросам как трансформация образовательной среды для лучшего обучения студентов; обеспечение и улучшение качества академических программ; организация и функция поддержки студентов; рекрутинг, отбор и зачисление студентов; поддержка студентов и академический эдвайзинг; вовлечение и удержание студентов; поддержка благополучия студентов; этика и честность в академической деятельности; развитие исследовательской культуры и потенциала студентов; библиотечный сервис; интернационализация образовательных программ; цифровой университет.

Помимо выступлений спикеров, вопросов и ответов, были проведены групповые сессии по выполнению заданий на основе командного обсуждения и выработки предложений по вопросам готовности университетов трансформировать обучение, рекрутинга и удержания студентов, преобразования учебной среды, вовлечения и поддержки студентов, стратегического планирования развития научных исследований и другим.

Выражаем благодарность Aida Sagintayeva, Zhanyl Zhontayeva, Loretta O'Donnell за организацию курса, всем спикерам и коллегам!

Э.Ж. ИМАШЕВ,
директор департамента инновационных технологий
и цифровизации

10 июня в Astana IT University состоялась встреча главного исполнительного директора Международной организации образования «Coursera» Джеффа Маджонкальды с ректорами, проректорами и студентами региональных вузов.

ВСТРЕЧА С ИСПОЛНИТЕЛЬНЫМ ДИРЕКТОРОМ «COURSERA»

В мероприятии принял участие Министр науки и высшего образования РК Саясат Нурбек, председатель Общественного фонда «Қазақстан халқына» Болат Жамишев, директор BMG UpSkill Payan Кенжеханулы и представители компании Coursera.

На встрече были презентованы этапы и результаты реализации проекта «Coursera – на казахском языке», направленного на повышение потенциала региональных учебных заведений, помимо этого команда Coursera провела воркшоп на тему «Опыт лучших международных университетов, использующих курсы Coursera в процессе обучения». Студентам, успешно прошедшим онлайн-курсы Coursera, были вручены сертификаты.

Глава Coursera Джефф Маджонкальда выступил с докладом на тему «Будущее образования и рынка труда». Он рассказал о растущем значении человеческого капитала и гибкости, позволяющей работать онлайн, о рабочих местах, которые в будущем могут выйти из рынка труда, об инновациях платформы Coursera, основанных на искусственном интеллекте.

В числе награжденных студентов есть и студентка нашего Западно-Казахстанского университета - Мұратханова Жамалай Мерекеқызы, студентка 3 курса образовательной программы 6B11102 «Культурно-досуговая работа».

С января 2023 года, с целью повышения качества учебного процесса, Министерством науки и высшего образования запущен проект по внедрению контента и технологий «Coursera» в систему образования.

500 студентов Западно-Казахстанского университета им. М.Утемисова получили лицензии на обучение бесплатных онлайн курсов. Студентам были предоставлены курсы на казахском, русском и английском языках. Все 500 студентов обучавшихся с февраля по май 2023 г. завершили обучение с получением сертификата.

Многие студенты, получив такую возможность, прошли обучение не менее 2-х курсов. Одной из таких является Мұратханова Жамалай Мерекеқызы, студентка 3 курса образовательной программы 6B11102 «Культурно-досуговая работа». Она прошла 4 курса: «Жоба басқару: табыс негіздері» (University of California, Irvine), «Инновация: креативтіліктен кәсіпкерлікке дейін» (ILLINOIS), «Шығармашылық құралдар жинағы II: Шығармашылық ынтымақтастық» (ILLINOIS), «Кәсіпкерлік I: кәсіптің негізін қалау» (ILLINOIS).

Образовательный процесс на платформе «Coursera» продолжается, с июня начинает обучение 2 поток из 500 студентов и магистрантов.

К. М. АХМЕДЕНОВ,
проректор по научной работе и
международным связям ЗКУ им.М.Утемисова

АКАДЕМИЧЕСКАЯ МОБИЛЬНОСТЬ 2023

2 июня состоялся конкурс по распределению 7 грантов на академическую мобильность на 2023 год среди студентов бакалавриата обучающихся по госзаказу. Среди 16 претендентов подавших заявки на конкурс явились 13 человек. Из них комиссия отобрала 7 победителей, а остальные участники попали в резервный список.

Среди членов комиссии присутствовали независимые эксперты - носители языка из США Кристина Маккарти (волонтер, ассистент английского языка программы Fulbright) и преподаватель из Италии Вирджи Ферранте. В процессе собеседования с претендентами задавались вопросы на английском языке с целью выявить их языковую подготовку, мотивированность и готовность к обучению за рубежом в иноязычной среде. Академическая мобильность будет реализована в вузах Польши, Италии, Венгрии. По итогам проведения конкурса список победителей опубликован на сайте университета.

К.М. АХМЕДЕНОВ,
проректор по научной работе международным связям
ЗКУ им. М. Утемисова

29 мамыр мен 10 маусым аралығында Тарих, экономика және құқық факультетінің Қазақстан Республикасының тарихы кафедрасының тарих мамандығының 1-курс студенттері, соның ішінде, Ист-11, Ист-12, Ист-13, Истр-11 топтары Орал қаласының Байтерек ауданына қарасты Чувашинское ауылына археологиялық практикалық жұмысқа барып келді.

Жас тарихшылардың археологиялық практикасы

Екі апта бойы 40 шақты студент Достық ауылында тұрып, Чувашка-2 обасын қазды. Студенттердің екі апталық практикасы арқылы б.з.б. 4-5 ғасыр шамамен немесе бірінші мыңжылдықтың ортасына сай келетін сармат обасында жүргізілді. Оба жайлы қысқаша: диаметр - 20 см, биіктігі - 50 см. Археология сабағында өткен теориялық мәліметтерді студенттер практика жүзінде қолдана білді.

Обаның ішінен болжам бойынша қола дәуірінің Ямная культурасының жерлеу орны табылды. Бұндай археологиялық практика жыл сайын жас тарихшылар үшін ұйымдастырылады.

Театр.. Жаның тыныштық тауып, жүрегің орнына түсетін орын. Осы орайда, Ерке Жайықтың жағасына қонақ болып, гастрольмен Астана қаласы әкімдігінің Музыкалық жас көрермен театры келгенін атап өткім келеді. Құрылғандарына көп болмаса да, талантты актёр, актрисалар мен ерекше қойылымдарымен көрермендер арасында танымал театрдың табанын біздің Оралымызға да тіреуі бекер емес. Театр директоры Асхат Маемировтың және де кейбір театр актёрларының өз кіндік қандары тамған ордаларына аса құрметпен мәдени сапар жасауы өзгеге үлгі, ал Оралдықтарға - зор қуаныш!

Астанада Ақжайыққа сый

Театр мәдени сапарының шымылдығын қазақтың бас ақыны Абай атамның 175 жылдығына орай сахналанған «Абай-Тоғжан» спектаклімен ашқан еді. Өр күн сайын 2 қойылымнан қойылып тұрды. Актёрлардың көбінің ораза ұстауының өзі қандай ғажап десеңізші. Бірақ та өздерін қолдаушы, демеуші көрермендері үшін барлық өнерлерін салып ойнады. «Театр — актёрге арналған ғибадатхана. Бұл - оның қасиетті орны. Сіздің өміріңіз, сіздің абыройыңыз — бәрі сіз өзіңізді берген сахнаға тиесілі» - деп Михаил Семенович Щепкин айтқандай, әрбір актёр өздерінің театрға деген махаббатын, өздерінің сүйіп істейтін жұмыстарын көрерменге паш етті. Өз басым екі спектакльге ғана билет алып үлгердім. Себебі, барлық қойылымдарға бірден «АНШЛАГ» болып қалды. Әлеуметтік желіде танылып кеткен «Ләйлім-Шырақ» және «Құдаша» атты өлеңдерге билеген сәттер үшін сұранысқа көп ие болған Д.Исабековтың шығармасы негізіндегі «Гауһартас» қойылымы бірнеше мәрте сахналанды. 8-9 сынып оқып жүрген кезде оқыған шығарманы бір еске алып, біздің де көрермен болып қайтқан жайымыз бар. Кітапты кері оқып шыққандай күй кештім. Себебі, зал толы көрерменге арналған би де, ән де, күлкі де, көзіңізге жас келтірер қайғылы сәттер де керемет актёрлік шеберліктің арқасында әртүрлі эмоцияларды сезінуге мүмкіндік берді. Менің барған сеансымда

басты рөлді, яғни Қайыркенді Дініслам Нұрмағамбетов сомдады. Талантты актёрдің шеберлігіне, сөз саптауына және де барлығын көрерменге жеткізуіне сөз жоқ. Жігітке жеті өнер де аз демекші, содан бір күн алдын қаламыздың заңғар өнер ордасы «Атамекенде» сахналанған «Ғашық-жүрек» музыкалық-поэтикалық қойылымында Дініслам Нұрмағамбетов фортопианодағы сүйемелдеуде болған болатын. Ал келесі күні «Гауһартас» музыкалық драмасында домбыраның құлағында ойнайтындығына, күй тартып, терме айтатындығына куә болдым. Айтып-айтпай не керек, өзіме жаңа бір кумир таптым десем де болады. Ал ендеше, келесі бір мақсат ретінде қойын дәптеріме Астана қаласына, соның ішінде арнайылап Астана қаласы әкімдігінің Музыкалық жас көрермен театрының өз ордасына баруды ерекшелеп жазып қойдым.

«Театр — әдемі өнер. Ол адамды тәрбиелейді. Кім театрды шынымен жақсы көреді, әрқашан одан даналық пен мейірімділікті қор қылып алып кетеді» - деп К.С.Станиславский айтқандай, сіз де театрдай әдемі өнерді жақсы көріңіз және қорыңызды даналық пен мейірімділікке толтырыңыз. Театрға барып тұруды әдетке айналдырыңыз.

Диана ХАСАН,
ИСТ-13 тобының студенті

Танымдық экскурсия

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті ректоратының қолдауымен Жаратылыстану география факультетінің «Биология-География ББ» студенттері «Орал-Бурабай-Орал» алыс кешенді сараман барысында Қостанай қаласында орналасқан Қазақстандағы ең ірі «Allur» автомобиль компаниясында болып, көлік құрастырудың толық циклімен танысып, бөлшектерден дайын жеңіл көлікке дейінгі процеспен танысып, көздерімен көрді.

2500-ге жуық жұмысшысы бар, 270000 м2 аумақта орналасқан кәсіпорында жылына 100 мыңға дейін Kia, Chevrolet, Jac, Lada, Jetour автомобиль брендтарының көліктері шығады. Экскурсия ұйымдастырған компания басшылығына алғыс білдіреміз!

Ахан ТУРГУМБАЕВ,
Жаратылыстану-география
факультетінің деканы

Мамандығым – мақтанышым

Ата – ана өзі жетпеген биіктен баласын көргісі келеді. Өзі қол созған арманның үзiгiн балаға жалғағысы келеді. Дәл солай мен де ата – анамның үкілі үмітін ақтау үшін, осы білім ордасының есігін қаққам.

Өр саланың өзіндік қиындығын ескерген жөн. Сызбадан мүлде хабары жоқ адамның архитектор, есептен аулақ адамның бухгалтер бола алмайтыны секілді, мен де ес білгелі осы өнер саласының бір шетінде жүріп, «сахна» деген киелі ұғымның мәніне жетіп, басқа салаға кетіп қала алмасым анық еді.

Ең алғаш қазіргі мамандығымды таңдаған уақытта, «Болашақта кім болып шығамын?», «Бұл саладан өзімді көре аламын ба?» деген сұрақтар мені қатты алаңдататын. Бірақ, уақыт өте келе, бұл мамандыққа мендегі махаббат осынша ыстық боларын кім білген?

«Мен, мен» деп тұрған жастардың басын қосқан, атағы мен даңқы жер жаратын, жарысты жаны сүйетін, жеңгенде жұдырығын одан әрі қатты қысып кеуде соғатын, жеңілгенді жек көретін біздің МТЖ – күш көрсетпей сөзбен жығып, жылағанды кеудемен емес, сөзбен жұбатып, кез келгенді тілмен қасқырша талап тастайтын өнерлілердің басын қосты.

Жүректері мен жандары жылулыққа толы, жүздеген жанның үміт отын қайта жаңғыртып, мыңдаған студенттің қорғанына айнала білген «үмітің үзілмесін» деген сөз де өз бастауын Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінен алған болатын. Тұяғы дүбірлеген дүлділдер шыққан менің өнер ордам, алдағы төрт жылда қадіріңе қаншалықты жете алар екенбіз, белгісіз. Өзіміздің өреміз жетпеген тұста өзіңе кінә артар болсақ, балалық

көңілімізге кешіріммен қарарсың. Сен бізге бар мүмкіндікті сыйлап жатсың. Болашақтағы мен, болашақтағы ортам, болашақтағы жұмысым, болашақтағы табысым – сенен бастау алған жолдың жемісі боларына сенімім нық. Саған деп алға қойған арман – мақсатым тілсіз. Таудай биік. Шыңындағы әппақ қардай тап-таза, мұз секілді қатты әрі нақты. Бұлтпен таласардай жоғарыда, аспанмен жарысардай ауқымы шексіз. Сенің аядай ғимаратыңнан, алтын ұстаздарыңнан білім алуды қалайтындардың арманы аяқасты болмайтыны сөзсіз. Сен шын талантты танып, жұлдызын жағар мекенсің!

МТЖ – өзгеше өмір сүретін студенттер жиналған мекен. Бұрымы белден асқан, шашбауы мен өңіржиегін серік еткен Қыз Жібектердің мекені.

МТЖ – Біржан мен Сара болып айтысатын ұл мен қыздың мекені. Сезімін телефонға емес қағазға жазып, гүл емес сырғалым деп ән сыйлайтын жігіттердің мекені.

Өнердің иісі қатты шығатын, әр сөзіне тәтті тіркес пен бал қосқан, ән мен күйдің қаймағы бола білген МТЖ - бөлек әлем, бөлек мемлекет. Бұл ғажайып тәтті әлемде мен қайта туылдым, ересек өмірдің жаңа тұтқасын ұстадым. Бізбен бірге аудиториялар мен ғимараттарда жаңадан туылып, жаңартыла бастағанын да айтып өтсем артық болмас.

Мен бір қадам жасап шаршасам, болашаққа жүз қадам жасап үйреткен - Махамбет. Мен қаңғырсам, рухани жаңғыруды үйреткен - Махамбет. Жастық шақта жарқырауға мүмкіндік беріп, адал достар мен іңкәр сезімге бөлеген - менің өнер ордам, менің МТЖ мамандығым!

Айгүлім ТАСЖАНОВА,
МТЖ-31 тобының студенті

Мүмкіндік үшін мың рахмет!

Мен, Өмірзақ Нұрайым, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студентімін. Мамандығым “БВ01526 - Биология-география мұғалімдерін дайындау”. 2023 жылдың қаңтар айынан бастап М.Х. Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, “Ұстаз” институтында химия-биология мұғалімдерін дайындау мамандығы бойынша академиялық ұтқырлық бағдарламасы арқылы білім алдым. Оқу басталғалы жоспарлы түрде мектеп қабырғасында сараманнан өттім. Сонымен қатар, сапалы білімді тек ұстаздардан ғана алып қоймай, университет қабырғасында орналасқан кітапхана мен компьютерлік кабинетті пайдалана отырып, білімімді шыңдай түстім. Заманауи құралдармен жабдықталған лабораторияларды да тілге тиек ету қажет деп ойлаймын. Себебі, дәл осы лабораториялық жұмыстар арқылы мамандықтың зертханадағы ерекшеліктерімен танысуға мүмкіндік береді.

Жоғары деңгейлі білімнен бөлек, бұл оқу ордасында өзге де академиялық ұтқырлық бойынша оқып жатқан білімгерлермен де таныстым. Бұл таныстықтар арқылы өзге жоғары оқу орындарының ерекшеліктері мен ұқсастықтары жөнінде пікір алмасуға жағдай туғызды.

Академиялық ұтқырлық бағдарламасы студенттер үшін таптырмас мүмкіндік, себебі өзге оқу орындарындағы біліммен, жаңа ортамен таныс бола отырып, әлемге деген көзқарасты кеңейтуге болады. Осы орайда М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті мен М.Х.Дулати

атындағы Тараз өңірлік университетіне осындай керемет мүмкіндікпен қамтамасыз еткендері үшін алғыс айтамын.

Нұрайым ӨМІРЗАҚ,
Биология-география БББ 3-курс студенті

Белсенді студенттік өмір — менің таңдауым!

Мектеп кезеңі — қызығы мен шыжыққа толы балалықтың бір сатысы болып қалса, одан кейінгі үлкен кезең - осы студенттік шақ. Біз де әне-міне дегенше осы екі кезеңнің арасынан өтіп, 1-курсты да аяқтадық.

«Студенттік өмір» түсінігін әркім әрқалай елестеткен шығар. Алғаш келгенде сізге барлық мүмкіндіктердің есігі айқара ашық. Тілдер курсы да, спорттық ұйымдар да, ғылыми ұйымдардың бірнеше түрлері де ұсынылған. Ал осының барлығын сабақпен қатар алып жүріп, университет қабырғасында студенттік өміріңнің сиқырлы сәттерге толы естеліктерін қалдыру да өз таңдауыңыз. Дегенмен белсенділер қатарында болу сізге әр факультеттен достар табу мүмкіндігін ғана емес, сонымен қатар өзіңіздің жеке тұлға ретінде қалыптасуыңызда да жетекші рөл ойнайды. Қарап отырсаңыз, бір ұйымға қосылуыңыз сізден жауапкершілікті талап ететін іс. Қасыңыздағы адамдарды да ілгері қарай алып жүру бойыңыздағы көшбасшылық қасиетті дамытады. Белсенділер әртүрлі шаралардың басы-қасында жүретін жандар. Соның ең қызығы мерекелік концерттерді ұйымдастыру. Себебі, басқа шаралардан айырмашылығы — бұнда оқытушылар құрамы да көрермен ретінде келеді. Шынтуайтына келгенде "белсенділік" сөзі әр оқытушыға ұнай бермейтіні рас. Өйткені, оқытушылар

да сіздің университетке келгендегі басты мақсатыңыз—білім алып, жақсы маман иесі болу керек екеніңізді жадыңыздан шығармағаныңызды қалайды. Ал жоғары деңгейде ұйымдастырылған мерекелік концерттер кімнің де болмасын көңіл-күйін көтерері анық. Өзім оқыған 1 жылда мен осы дүниені байқадым. Оқу жылы аяқталғанда өзіне есеп беруді ұстанымға айналдырған мен үшін, тапқан жаңа ортамен жеткен жетістіктерге мақтанышпен қарау сезімін сөзбен айтып жеткізу мүмкін емес. Ең алғашқы белсенділер қатарына қабылдау кешіндегі «сіздер — басқа студенттерден бір саты жоғары тұратын студенттерсіз!» деген бір сөйлем жадымда таңбалаып қалыпты. Себебі, біз сабаққа барып-келуден бөлек, уақытымыздың елеулі бөлігін осы университет қабырғасындағы қоғамдық шараларға белсенді қатысып жүріп өткереміз. Жоғары курс студенттерінен Президенттік шәкіртақыға иеленген жандардың барлығы да сабақты да, белсенді өмірді де қатар алып жүргендер емес пе? Себебі, олар үшін маңызды талап — қоғамға пайдалы білімді азамат болу. Жоғары оқу орнының табалдырығын енді аттап жатырған мен үшін олардың өмірі өзгеше қызықты көрінетін. Студенттік өмірдің қызығы тек қана жатақханадағы қызықтармен шектелмейтінін тағы да еске салғым келеді.

Елінің қамын ойлаған ер бабам

Тағдырынан Махамбеттің сыр ұғамын, Кейде тағдырына әр ақынның қызығамын. Көз алдымда отты тұлға лапылдаған, Өлеңмен өрілген сом тұлға шарпылмаған.

Ел мен жерді дауын айтып ханға, ұлыққа, Жақпады ханына, қайта батты былыққа. Ұлы істің, ұлыстың жаршысы батыры боп, Теңсіздікті тіледі қара нардай ол халыққа.

Исатаймен бірігіп, талай шықты жорыққа, Басын тігіп бәйгеге талай шықты соғысқа, Елдің қамы жер үшін, тәуелсіздік таңы үшін, Ұрпақ үшін, біз үшін жинап алды мол күшін.

Тәуелсіздік таңы — Махамбеттің арманы еді, Махамбет — талай батырлардың тарланы еді. Абыройлы Махамбет, Исатайлар текке өтпеген, Тәуелсіздік таңы атты, ұрпағының талантымен.

Алтынай БУЛЕШОВА,
ИСТ-13 тобының студенті

Тәуелсіздік

Тәуелсіздік — елдігімнің белгісі, Кешегі өткен боздақтардың жемісі. Ата — бабам аңсап келген еркіндік, Қазағымның болашағы көрінісі. Темір қоғам алқымыңды қаусырған, Айналайын еркіндікке талпынған. Жүректе намыс оты лапылдаған, Күш — жігері жастардың сарқылмаған.

Сайлау НҰРҮСТЕМ,
Рег-11 тобының студенті

Махаббат бар менде еш өлшенбейтін

Махаббат бар менде еш өлшенбейтін Ол сезімге еш нәрсе тең келмейтін. Ол махаббат анама арналады Ана үшін жан бар ма тербелмейтін.

Махаббат бар менде еш өлшенбейтін Ол үшін де өлең шырқап күй тербейтін. Әкем шіркін асқар тауым дара ғана Еңбегі еш кезде де еленбейтін.

Махаббат бар менде еш өлшенбейтін Балалықтың бал дәмін дәлелдейтін. Бауырменен өткен ғой жақсы күндер Қазір бөлек жеріміз мекендейтін.

Махаббат бар менде оны ешкім көрмес Жүрегіме тұрақсыз мекендемес. Ойлау шіркін әлі ерте болғанымен Ойламайын десең де жүрек көнбес.

Махаббат бар менде еш өлшенбейтін Халқым үшін сезім бөлек көп көрмейтін. Отан деген құдірет бар бағаланбас Арнайымын өлеңімді жыр аралас.

Зада СЕРІКБАЙҚЫЗЫ,
МТЖ-11 тобының студенті

Мен өз таңдауым үшін, бұл таңдауымның маған берген мүмкіндіктері үшін алғысым шексіз!

Айта кеткендей, университетте дәстүрлі түрде жылда болып тұратын факультетаралық ауқымды шара — студенттік көктем. Алайда, биылғы жылы бұл байқау бірден қалалық деңгейдегі университеттер арасында өткізілген болатын. Белсенділер қатарына қабылдау кастингінде «Сымбат, сіз студенттік көктемде өнер көрсетесіз. Дайындала беріңіз» деген сөздерден кейін, мен де бұл байқауды асыға күттім. Бағыма орай, қалалық деңгейде университетіміздің намысын қорғау бақыты бұйырыпты. Бұл жарыста оқу орнымның ондаған өнерлі студенттерімен жақынырақ таныстым. Бәрі де белсенділер қатарынан, бәрі де университет үшін деп жүректері соғып тұр. Осылайша, бірінші орынды иеленген болатынбыз. Әрине, осындай қызықты сәттерді бірге өткізе отырып, қалай ғана өміріңнің бөлшегі болып кеткен дүниеден бас тартасың? Бірнеше басқосулар, идеялар таласы, тәтті шайлардың барлығын да бірге өткердік. Ойлана келе, сабақтан бөлек маған шабыт, өмірге деген махаббат, құлшыныс сыйлайтын орта осы екенін ұқтым. Белсенді студенттік өмір — менің таңдауым!

Сымбат УРМАНОВА,
ИСТ-13 тобының студенті

«Мектепке дейінгі және бастауышта оқыту педагогикасы» ұжымының профессор-оқытушылар құрамы іргетасы қаланған кезден, қазіргі таңдағы кейінгі ұжымды құрап отырған жігерлі жаңашыл білімді жастардың жетістіктерімен толығып келеді. Қазіргі мемлекет тарапынан жасалып отырған қолдаулар мен гранттық жобалар, ғалымдардың еңбекақысы, университеттегі инвестициялық жобалар, ғылыми ізденістер жастардың қызығушылығын арттыратыны сөзсіз. Соңғы жылдары ұжымдағы жас оқытушылар болашағынан зор үміт күттіріп отыр, солардың бірі - ғылым жолындағы үздіксіз ізденістерін байқатып, «500 ғалым» жобасының грантымен Ұлы Казимир университетінде тағлымдамадан өткен Мухиева Гүлмира Сейтмұханбетқызы.

ІЗДЕНІМПАЗ ЖАСТАР БІЗДЕРДЕ

Биыл болашақ маман иелерін кәсіби білікті тұлға дайындауда Финляндияның НАМК және ЖАМК университетінің, Назарбаев университетінің, банктің қолдауымен ғылым және жоғары білім министрлігі жүзеге асыратын «Педагогикалық білім беру әлеуетін нығайту» жобасы аясында әзірлеуші топ құрамында бірнеше әріптестеріміз де сертификатқа ие болды. Болашақта қолайлы білім ортасын қалыптастыратын, жаңа білім беру бағдарламаларын іске асыруда зор өзгерістер күтілуде. Білімнің сапасын көтерудегі жаңа технологиялардың қарқынды күш алуы заманауи әдістерді меңгерген педагогтарды қажет етеді. Университетте профессор-оқытушылар құрамының арасында өткен «Оқытудың инновациялық технологияларын енгізу» байқауында

топ жарып, байқаудан «Педагогикалық практикада электронды портфолио қолданудың тиімділігі» тақырыбында жобасын ұсынып қаржылай сыйақымен әріптесіміз Ерболат Балмира Ерболатқызы 2-орын иеленген болатын.

Рухы биік Махамбет жастарын тәрбиелеп, білімге жетелейтін жас әріптестерімізден алдағы уақытта да көптеген жеңістер мен жаңашыл тың идеяларды күтеміз.

Алдыңғы озат педагогтардың қатары күн санап өсіп, ұжымда белсенді жас педагог кадрлардың қосылып көбеюі бізді де қуантады.

Мектепке дейінгі және бастауышта оқыту педагогикасы БББ ұжымы

УСПЕХ – ЭТО УСИЛИЯ!

Начало июля ознаменовано пополнением рядов магистрантов. Под руководством к.п.н, доцента Б.А.Медешовой в ЗКУ им. М.Утемисова успешно защитили диссертационные работы несколько магистрантов по образовательной программе «Физика». Каждый открыл свою проблему и определил пути ее решения с помощью научных методов, опираясь на научные предположения.

Цель достигнута на основе планомерных, систематических действий. Они исследовали задачи PISA, интегративное образование и контроль, электронное обучение, задачи экологического содержания, связанные с преподаванием физики. На базу исследования были взяты школа, колледж, университет. Исследования магистрантов по научно-исследовательской работе охватили

международный масштаб.

В дальнейшем желаем выпускникам творческих успехов и повышения уровня своих знаний в обучении, ориентированном на результат.

Аяулым АШИМЖАНОВА

Болашаққа бағыт берген

2019 жыл. Енді ғана мектеп табалдырығын аяқтап, жаңа өмірге қадам басқалы жатқан шақ еді. Біріміз арман қуып алмалы қала Алматы дедік, енді біріміз мақсат қойып Жайықтың жағасындағы жасыл қалам Орал деп келдік. Сөйтіп Қазақстанның түкпір-түкпірінен келген жастар болып Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетіне таңдау жасадық. Студенттік өмірдің қызығы мен қиындығынан бейқам едік. Осы кезде физика-математика факультетінің физика-информатика мамандығына 31 студент болып оқуға қабылдандық. Тобымызда Қазақстанның әр өңірінен келген жастар болды. Ұлтымыз бір болғанымен сөйлеуіміздегі, салтымыздағы ерекшеліктер даралап тұрды. Бірақ, бізді білімге деген ортақ мақсат және университет өмірі бір атаның баласындай тәрбиеледі. Оқумен қатар оқу орнындағы қоғамдық шаралар әр студенттің дарынын ашып, қабілетін жетілдіруде зор үлес қосты.

1, 3-курсарда тобымызбен түрлі сабақтардан ашық сабақтар өткізіп, мерекелік күндерде көрініс қойып, концерттік бағдарламалар ұйымдастырып жүрдік. Студенттеріміз оқуда белсенді болып, пәндік олимпиадаларда жүлдегер атанды. Физика пәні бойынша университеттің атынан республикалық олимпиадаға барған Қарапашев Бауыржан, университетішілік робототехника саласында жетістіктерге жеткен Ғазезов Бекзат, қобыз тартып өнерімен тамсандырған Кадрова Джамиля, әсем даусымен түрлі концерттердің жеңімпазы атанған Серіков Айбол факультетіміздің ғана емес оқу орнымыздың мақтанышына айналды.

Мен үшін де бұл университет тек қана білім беретін оқу орны ғана емес, дарынды жастардың қабілетін ашатын киелі орын ретінде есте қалады. Себебі, мен де оқумен қоса, өз шығыстану саласына деген қызығушылығымды дамытып, шетелдік конкурстарда жүлдегер атандым.

4 жылда жеткен жетістіктеріміз, алған біліміміз оқу орнындағы оқытушылар мен профессорлардың еңбегінің жемісі дер едім. Себебі, бізге білім жолында дұрыс бағыт-бағдар беріп қана қоймай, Абайдың адамгершілік ілімін бойымызға дарытты. Бізге берген ең ерекше тәлімі «Атаңның емес, адамның баласы

Қара шаңыраққа АЛҒЫС!

Міне, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетіне оқуға түсіп, қара шаңырақта 4 жыл білім алып, бүгінде оқу орнымыздан түлеп ұшқалы отырмыз. Осы тұста, университетімізге, профессор-оқытушылар құрамына алғысымызды білдіргіміз келеді.

2019 жылы жаратылыстану-география факультетіне, биология және экология кафедрасына, биология білім бағдарламасы бойынша оқуға түскен болатынбыз. Ең алдымен, жан-жақтан келген студенттерді біріктіріп, ұйымшылдыққа, бірлікке шақырып, 4 жыл бойы жақсылығымызды асырып, жамандығымызды жасырып келген, кураторымыз болып бекітілген биология және экология кафедрасының аға оқытушысы Кажымуратова Жаннат Санкибаевнаға алғысымыз шексіз. Ұстазымызға алдағы уақытта жұмысына табыс, жақсылық, күш-қайрат тілейміз. Сонымен қатар, Жаратылыстану-география факультетінің деканы А.А.Тургумбаев, Биология және экология кафедрасының меңгерушісі Р.Ж.Кожалиева, біздей білімді де, білікті шәкірттерді дайындап шығарған профессор-оқытушылар құрамына алғысымызды білдіреміз.

Факультет ұжымына алдағы уақытта шығармашылық табыс, жұмыстарына жеміс және білімді де білікті шәкірттерінің көп болуын тілейміз.

*Әйгерім БИСЕНҒАЛИЕВА,
Биология БББ 4-курс студенті*

бол!» деген қанатты сөзді негізге ала отырып, білім жолындағы жетістіктердің шынайысы барша адамзат үшін пайдалысы деп үйретуі. Сонымен қоса, білімділіктің жемісі адамгершіліктің көрінісімен ұштасқанда ғана кемелдікке қол жеткізуге болады деген тұжырымды қағиданы бойымызға сіңірді.

Біз осындай тарихи оқу орнында оқығанымыз, тұлғалы ұстаздардан тәлім алғанымыз, керемет ортада өзімізді аша білгеніміз үшін бәріне алғысымыз шексіз!

*Арынғазы ЕЛТАЕВ,
ФИ-41 тобының студенті*

Айтуған ТАСТЕНОВ,
Филология факультетінің 4-курс студенті

жылы БҚУ-дың филология факультетіне «филология: қазақ тілі» мамандығына құжатымды тапсырдым. Көптен бері кеудемде, жүрегімде сақталған арман-сағынышқа толы ыстық сезіммен оқуға түстім. Түскен кездегі алғашқы сезімді айтып жеткізудің өзі ерекше толқынысқа түсіреді. Университеттің ішкі білімімен қатар, сыртқы атмосферасы - бөлек әлем. Университетке таң атысымен таңғы шықтай тап-таза аппақ көңілдерімен, білімге құштар, өмірден мән іздеген студенттердің білім ордасына еніп жатқанымыз өзі ерекше бір көрініс.

Ауласында шешек атып, жайқалған әрбір гүлі мен көктеген тал-теректің сұлулығына, таңғы сайраған құстардың үнімен үндесіп, әдемі киінген сұлу қыздардың, тұп-тұнық таудан аққан бұлақтай ерекшеленіп, таңертеңгі көңіл-күймен білім ордасына жарыса қадам басқан көрінісі, адамның білімге деген махаббатын ашқандай болды.

Адам баласы жайшылықта қолдағы бақыт пен уақыттың мәнін терең түсіне бермейді ғой, түсінбегені былай тұрсын, мін тағып отыратынымыз да бар. Мен үшін бұл университетте оқу үлкен арман болғандықтан, маған әрбір минут бағалы және бақытты шақ еді. Университеттің ішінен және сыртынан кездескен жандар маған мейірім шашып шуақтанып тұрғандай сезіледі. Адам жүрек қалауын жасаса, оған байлық та, ақша да маңызды болмай қалады екен.

Бастапқы жылы осылай студенттік өмірдің дәмін сезініп, БҚУ-дың бас ғимаратына ендік. 4-қабатында қазақ филологиясы кафедрасы орналасқан

білімнің жетегінде отырған сезімнен ажыратып басқа күйге түсіруші еді.

Университеттің асханасы, яғни университет кафесі, студенттер арасында «УК» аталып кеткен жерді айтпай кетпей болмас. Оның іші - студенттердің ақ адал көңілі мен достығына толы, білімге ниеттес жандардың бас қосатын жері. Кейде киіктің лағындай көптіктен бөлініп қалған кезде, керек адамдарыңды сол жерден тауып, құлын-тайдай шұрқырасып қалатынымыз бар. Басқа асхана, кафе, мейрамханалардай қымбат тағамдары болмаса да, ішіндегі адамдардың көңілі қымбат, бағалы еді.

Міне, биыл университетті де тамамдадық. Төрт жыл төрт күндей өте шықты. Оқу ордама деген қимастық сезім бар. Иә, бұл - ерекше қимастық. Біз де биыл бұл оқу орнын аяқтап барамыз, осы жерде қысымыз, жазымыз, көктеміміз өтті. Қысқаша айтқанда, 4 жылымыз өтті. Көңіліміз бен көзімізден қимастықтың оты сезіліп тұрса да, қайтып келмейтін уақыт екенін жүрегімізбен сезініп, жан дүниемізбен біліп тұрсақ та іштей мойындағымыз келмейді. Осындай кезде адам баласы мезгілінде әрбір дүниенің қадіріне жете білу керек екен деп ой түйдім. Себебі, әр кезең бір қалыпта тұрмағы жоқ, өз қоштасуы, межесі болады екен.

Мен де барлық адамдарға беріле бермейтін студенттік өмірдің, бақытты да қызықты мейрімге толы шуақты алтын қазыналы күндерді басымнан өткергеніме бек қуаныштымын.

БҚУ - мен үшін ыстық ұя

Сөз басын халық арасында таралған нақыл сөздердің бірімен бастағым келіп тұр. Халық даналығында «Арманы жоқ адам өлген адаммен тең» деген даналық ой кездеседі. Ал сол арманын жүзеге асырып, шындыққа айналдыру адамның жетістігі болар деп ойлаймын. Мен де жоғары оқу орнында оқуды армандап, сол арманымды шындыққа айналдырдым.

Мектепті бітірген жылы оқуға түсіп, өз замандас, құрбы-құрдастарыммен қатар студенттік өмірді көріп, білім алғым келді. Бірақ, сол кездегі отбасылық жағдайлар мүмкіндік бермеді. Менің ішкі жан дүниемде армандарға қол жеткізу үшін үлкен еңбек, сабыр мен тәуекелдерге бару ғана тұрды. Сол жылдарда Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің жанынан жұмысым болмаса да өтуші едім. Оқу ғимаратына кірген-шыққан студенттерге қызыға қарап тұратынмын. Ал ол кезде мен студент емеспін, жай ғана қарапайым адамдарға кіруге рұқсат жоқ деп те ойлайтынмын. Мен де осында оқысам екен деп армандап, сол арманымды орындау үшін 2019

болатын. Сол қабаттың дәлізімен аудиторияларында қаншама қызықтар мен естеліктер ізін салды. Төменгі қабаттан жоғары қабатқа сабаққа кешікпеу үшін еңтіге көтерілген студенттер, дәріс кезінде барлық группаның 401, 416-аудиторияларда бас қосып, шұрқырасып, бір-бірімен амандасуы, адамға көңіл-күй сыйлары анық. Бұл аудиториялар өзіндік тарихымен ерекшеленіп, қабырғаларына дейін үн қатып, мен сендердің барлығыңды да ұмытпаймын, есте сақтап қалам деп тұрғандай. Қабырғаларында ілулі тұрған ғалымдардың суреттерінің өзі ойлы көзбен тілдескендей.

Университеттің кітапханасындағы сәттердің өзінен бір бөлек күй кешесің. Басқаларды білмеймін, мен осы оқу орнында білім алуды армандап келгендіктен кітапхананың оқу залы мен үшін қасиетті құтханадай болатын. Кітаптың қызығына түсіп, ерекше күйде отырған жандар іштей бір-бірімен тілдесіп, керемет шығармалардың жетегінде ажырамастай, айырылмастай отырғанда кітапханашы апайдың «кеш болды, кітапхананы жабамыз» деген сөзі соттың үкім шығарғанындай, ойынды бөліп, ғылым мен

Бұл орта - білімге құштар жандарды табыстырған жер, рухани қазына байлыққа толы, жақсылармен тоғыстырған жер. Осы университеттің арқасында білім алып, өмірге деген ізгілікті түсініп, екінші тынысым ашылды. Қаншама білімге құштар, еліміздің жан-жағынан жиналған студенттермен танысып, дос болдым. Университеттің төрағасы-ректоры Нұрлан Серғалиев Хабиболлаұлына, филология факультетінің деканы, маған ғылым жолында да, өмір жолында да жетекшілік жасаған Айдарбек Ахметұлына, филология факультетінің барлық оқытушыларына мың алғыс және менімен 4-жыл оқыған алтын группаластарыма рақмет. Группалас достарыма ақ жол тілеймін! Рахмет саған, БҚУ!

БАҚ ПЕН БАП БЕРГЕН БҚУ

Бұл мақаламды білім мен білік берген университетіме, тіл мен әдебиеттің қазынасына қандырған оқытушылар мен ұстаздарыма, студенттік шағыма арнаймын.

2019 жылдың жазында білім қуып Оралға келдім. Арман еткен оқу орындарына грантқа түсе алмаған соң, сағым сынған, болашаққа деген сенім жоқ, адасу мен уайымның уысында жүрген кез. Сыныптасым екеуімізді бұл шаһар жасыл желегімен, жайсаң Жайығымен момын, маңғаз кейіпте қарсы алды. Білім алып қоймай, талай арманымның орындалуына, өзімді тануыма сеп болған Орал маған туғанымдай болып кетерін кім білсін?

Сан салалы тарихты артқа тастаған Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетіне «Филология: қазақ тілі» мамандығына құжат тапсырдым. «Қайда емес, қалай оқытының маңызды» деген ағамның сөзі есте қалды.

Ақылы бөлімде оқитын ақылды студент атанамын деп мақсат қойдым. Сары ғимараттың дәліздерінде 90 жыл бойы түрлі тарихи сәттер болғанын, тағылымы мен төлімі мол ғалымдар мен ұстаздар сол баспалдақтармен

жүргенін, біз ұстап жүрген есік тұтқасын ұстағанын елестеткеннің өзі ерекше әсер сыйлады. Сөйтіп төрт жылдық жастығымның ең жалынды шағын көп жасқа пана болған БҚУ-дың қабырғасында өткіздім.

Алғашқы қадамдар

1 курсым оқу жүйесіне бейімделумен, оқытушылар мен группаластарыма үйренісумен өтті. «Тіл біліміне кіріспе» деген пән ерекше есте қалыпты. Қазақ тілі бойынша түрлі олимпиадаларға қатысқан мен үшін бұл сабақ тым жақын болды. Қайта-қайта сабақ айта беретін болған соң, Раушан Жаңабайқызының сүйікті студентіне айналып кеттім. Іші ғана емес, жүрегі де кең 416-аудиторияда небір ғылымнан хабары бар Ғабит Қайыржанұлы, әдебиетті түп қазығынан бастап танытқан Нұрсәуле Кәкімжанқызы, әдебиет сыны мен сапасы туралы сыр шерткен Зейнолла Жақсылықұлы, орофография мен пунктуацияның тарам-тарам жолдарынан ақпар берген Ақзия Әділқызы дәріс оқыды. Төрт топтың студенттері боп ұйып тыңдаймыз, кейде бір тақырып төңірегінде пікір таластырып та аламыз. Осылайша, жатақхана мен университет арасына даңғыл жол салып, ол жолда группаластарыммен, бөлмелес құрбы-құрдаспен студент дегеннің кім екенін көкейге түйе бастадым.

Мектепте сабақты жақсы оқыған соң, осындай үлкен білім ордасында да сабақты алып кету қолдан келе ме екен деп те күйзелдім. Білуге ұмтылсаң, жаңаға жаның құштар болса, кез келген жерде өзіңді дәлелдеп алып шығады екенсің. Ең алғаш рет сессия тапсырғаным да жадымда. «Қазақстан тарихы» деген пәннен мемлекеттік

емтихан тапсырып болған соң, шабаданымды сүйрелеп автобуска мініп, вокзалға жол тарттым. Сол кезде жақсы баға алғанымды естіп, бірден үйдегілерге қоңырау шалдым. Ол қуаныштың ізі әлі жүректе. Өзімді студентпін деп шын мәнінде мойындаған шақ еді.

Жас түлек - 2023

Бакалавриаттың соңғы курсына тыңғылықты дайындалдым. Тіпті, дипломдық жұмыс жазамын деп өзім ақша жинап, ноутбук сатып алдым. «Әдебиет теориясы» деген аса маңызды пәннен Рита Бекжанқызы сабақ беріп, әдебиеттің ішкі қанқасын көкейге қондырды. Шығарманы ғылым тілінде талдап, әр теориялық ұғымға мысал келтіре алатындай дәрежеге жеттік. Қорытынды мемлекеттік емтиханда апайдың: «Студентті бағалауымыз - өзімізге баға қоюымыз» деген сөзі ерекше әсер етті. «Студент тек аудиторияда қателесуі керек» деген талап қойған Абат Сатыбайұлы шешендік өнерге баулыды. Ритор маманның басшылығымен «Шешен студент - 2022» байқауын ұйымдастырып, сценарий жазуға төселдім. Бірінші курста куратор болған Кәмшат Бекжанқызы «Когнитивті лингвистика» деген жаңа пәннен сабақ беріп, тіл білімінің даму бағытын танытты.

Жазда балаларға арналған шағын әңгіме жазып, Жазушылар Одағы ұйымдастырып жатқан байқауға қатыстым. Қыркүйекте «Сіз жеңімпаздардың қатарындасыз. Алматыға марапаттау кешіне келуіңіз керек» деген хабарлама алып, қуанышымда шек болмады. Сөйтіп алпамса қалаға жол жүріп, II орынды қанжығама байлап, олжалы оралдым. Негізі, олимпиада, білім додаларына қатысуға құмармын. Бірақ университет қабырғасында дұрыс ашыла алмай біраз жүрдім. Тек онлайн түрде қатысатынмын. Бағыт-бағдар беріп, жол сілтейтін жетекші керегін түсіндім. Осы орайда филология факультетінің деканы, PhD доктор Айдарбек Ахметұлының қолдауы

айрықша. «Төртінші курста танып жатырмын. Талантты шәкірт көрсем, қолдаудан жалықпаймын. Өсе бер. Биіктерге жет» деген ағайым менің ғылым жолындағы тұсауымды кескен, асыл өнердің ой мен қырына жетелеген ғылыми жетекшім болды. Жазған ғылыми жобам республикалық кезеңге жолданды. Айдарбек Ахметұлының жетекшілігімен университетте өткен 80-ші студенттер мен магистранттардың ғылыми конференциясында II орынға ие болдым.

«ҚР Президенті атындағы атаулы шәкіртақы иегері» деген көк лентаны тағып жүрген озат студенттерді көріп бірінші курста қатты қызыққаным есімде. Грантта оқымасам да, тым болмаса шәкіртақы алсам ғой деген арман көкейде болатын. Сөйтіп Алматыда өткен республикалық байқаудан жүлделі оралған соң, деканның бастауымен, группаластарымның қолдауымен президенттік шәкіртақыға құжат тапсырдым. Бір айдан кейін шәкіртақы алатыным белгілі болды. Университеттің басқарма төрағасы-ректоры Нұрлан Хабиболлаұлының қолынан «Құрмет грамотасы» марапатын алдым. Осылайша, университетті тек бір дипломмен емес, түрлі жетістіктер мен жеңістермен бітіргелі жүрмін.

ТҮЙІН: Тіл мен әдебиетке деген махаббатымды одан әрмен арттырған, қыр-сырын танытқан, өмірлік өнегесін бөліскен «Қазақ филологиясының» оқытушыларына айтар алғысым көп. Жастығыма мән мен сән берген, төрт жылда төрт ғасырға татитын рухани азық берген киелі шаңыраққа бас имей өтпеспін. Естелік пен естілік үшін рақмет, БҚУ!

Ізгілік пен ізденіске толы жылдар

Алғашқы курста студенттер үйін сағынып жыласа, мен мүлде басқа нәрсе үшін жылағанмын. Бір газетке тілшілерге іріктеу жарияланды. Тәуекел деп көппен жарысып жазбамды мен де тапсырдым. Алайда жазғаным сыналып, өзім сынып қайттым. Ол оқиға мені дамуға, ізденіске әкелді. Бір-екі күнде бір кітапты тауысып, кітапхана жағалаудан жалықпадым. 4 курстың қысында 31 жылдық тарихы бар «Жайық үні» қалалық апталық қоғамдық-саяси газеттің редакторы, жазушы Мира Хамзақызы жұмысқа шақырды. Редакцияда жүріп өндірістік сараманнан да өттім, қаламақыға да жұмыс істедім. Енді міне, мидай сапырылысқан қала өміріне күмп етіп, ақпарат айдынында, тілшіліктің қазанында қайнап жүрмін.

2020 жылдың наурызында Covid-19 індеті елді жайлап, үйді-үйдімізге тарастық. Сөйтіп бір жарым жыл қашықтан оқыдым. 2-курсим ноутбуктың мониторуна, ұялы телефонның тарыдай ғана алдыңғы камерасына телмірумен өтті. «Хандық дәуір әдебиетінен» жырлар жаттатқызған Жансая Мусина, Абай мен Шәкәрімді миға тоқыған Жангелді Жұмақайұлы, латын әліпбиінде сауатымызды ашқан Гүлнафис Еркеғалиқызы қашықтан болса да білгенін бөлісті. Университеттің қоғамдық жұмысынан жырақтап қалдық. Үлкенді-кішілі факультет студенттерімен байланыс үзіліп, тек сабақ оқумен болдық.

Тәнім де, жаным да жүдеп, 3-курста Оралға оралдым. Группаластарымызбен қайтадан бірінші курсқа келгендей болдық. Ұлдай Рысқалиқызы синтаксистік талдауды шемішкедей шағуға баулыды. «Мифология» деген қызық пәннен Роза Қазықызы сабақ беріп, дәрістерінен рухани азық алдым. Факультет кафедрасының жолдамасымен Тілдерді дамыту басқармасында сараманнан өттім. Осы кезде университет кітапханасының еденін тоздырып, оқу залы мен 8-корпустағы көркем әдебиет бөліміне баруды жиілеттім. «Ізденімпаз оқырман - 2023» аталымын жеңіп алдым.

*Дәметкен САҒЫНБАЕВА,
Филология факультетінің түлегі*

Уақытымды тиімді пайдалансам

Мектеп кезімнен қазақ тілі әдебиеті пәнін сүйіп оқып, филолог мамандығына түстім. Қызығушылығым әдеби кітаптарға басым болып кітап сүйер оқушылардың қатарынан болдым. Қазір уақыттың тапшылығына байланысты қолыма кітап сирек тиеді. Жазғы демалыста «Ай мен Айша», «Гауһартас» кітаптарын оқуды жоспарлап отырмын. Сондай-ақ, мен сауда орталығында сатушы-кеңесші болып қызмет етемін, алдағы оқу жылының оқу ақысын жинаймын. Уақыт тауып, Ақтау қаласына отбасыммен қыдырып барғым келеді. Оқуымды аман-есен аяқтап, магистратураға түсу ойымда бар.

Мергүл ҚАВАТОВА,
Филология факультетінің 3-курс студенті

Хоббиімді кәсіпке айналдырғым келеді

Жазғы демалысымда бұрын оқыған Ақтау қаласындағы Маңғыстау туризм колледжінде оқыған группаластарыма, нағашы туысқан ағайындарыма қыдырып бару жоспарымда тұр. Олармен табиғат аясында демалып, бірге біраз уақыт өткіземін. Өз қалам Атырауда да болып, хоббиларымды кәсіпке айналдырғым келеді. Әшекей бұйым жасаймын, сол салада дамып, бизнес бастасам деймін. Бет әрлеу бойынша әртүрлі образдар құрастырып, әлеуметтік желіде бөліскенді ұнатамын. Мені қолдайтын таныстарым, достарым көп. Сондықтан визажист болып қызмет ету де ойда бар. Уақыт жетсе би үйірмесіне де қатысқым келеді.

Менде әр жылы жазғы демалсым әртүрлі қызықты өтеді. Биыл да құрған жоспарларыма қарай әрекет етемін.

Жанна ИЗТҰРҒАН,
Шет тілі: екі шет тілі мамандығының 3-курс студенті

Жазды бәріміз асыға күтеміз. Себебі, күн ысығанда отбасымызбен бірге қыдырып, балалармен таласып балмұздақ жеп, ел аралап, суға түсіп, шетелге саяхаттап кететіндей сезімде боламыз. Егер осы ойымыз орындалып жатса, қандай керемет?! Ал Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студент жастары жазғы демалысын қайда және қалай өткізуді жоспарлап отыр? Осы орайда студенттердің ойын білген едік.

Менің ЖАЗҒЫ ДЕМАЛЫСЫМ қалай өтпек?

Ата-әжеме қолғабыс етсем деймін

Жазғы демалысымда туған жерімде яғни Ақтөбе қаласында боламын. Демалыста атам мен әжемнің бау-бақшасына көмектесемін. Бақшаға ата-әжем махаббатын, күш-жігерін жұмсағандықтан ауламызда көлеңке беретіндей үлкен жеміс ағаштары көп. Олардың қасында жүріп мен күтімін, бағыт-бағдарын үйреніп келемін. Дегенмен, жұмыс істеймін деген де ойым бар.

«Ruh team» Орал оқырмандар клубының мүшесі едім, Ақтөбеге кету себепті кітап оқу үрдісімді үйде жалғастырамын. Кітаппен адам дамып, өй-өрісін кеңейтіп, көзқарасын өзгертіп отырады. Сондықтан, кітапсыз адам өмірі қиын жұмбаққа ұқсап күрделеніп кетеді деп ойлаймын. Жаздың соңғы күндерін Ақтау қаласында, Каспий теңізі жағалауында отбасымызбен демалып өткіземіз деген жоспарымызда бар.

Камилла БУЛЕБАЕВА,
Филология: қазақ тілі мамандығының 3-курс студенті

Жаңа қарқынмен жаңа оқу жылына

Мен осы университетке грантқа оқу түстім. Десе де, қосымша қаражат табу мақсатында жазғы демалысымда жұмысқа тұрамын. Қазіргі таңда «Ruh team» Орал оқырмандар клубының мүшесімін, апта сайын кітап талқылауға барамын. Осы уақытқа дейін «Педагогика», «Кемел адам», «Бақыт гормондары», «Қарғын», «Гауһартас» және тағы басқа кітаптарды бірге оқып бітірдік. Кездесуіміз офисте ғана емес, табиғат аясында таңғы серуенмен де өтеді. Мерекелерде мекемелерге барамыз, қызықты шаралар ұйымдастырамыз. Демалысым құлшынысы зор ортамммен қызықты өтетініне сенемін. Сонымен қатар, қазір оқып жатқан «Абай жолы» романымды оқып бітіремін және дамуды тоқтатпаймын. Табиғатымнан үнемі ізденіс үстінде жүремін, өзімді сан қырымнан сынағанды жақсы көремін. Бос уақытым бола бермейді. Жазғы маусымда сән көрсетілімдері ұйымдастырылса сән көрсетуші ретінде жұмысыма кірісіп, қатысатын боламын. Жаңа оқу жылына жаңа қарқынмен, жаңа күшпен келемін деген ойдамын.

Дилара МҰСА,
Филология: қазақ тілі мамандығының 3-курс студенті

Қазақ әдебиетін бойыма сіңіріп

Қазіргі таңда сатушы-кеңесші болып жұмыс істеймін. Студенттер жылдың 9-10 айын отбасымыздан жырақта өткіземіз, сондықтан да өз басым жазғы демалысымызды отбасыммен, ата-анаммен өткізген ұнайды. Мен үшін оларға тағам дайындап, бір кесе шайын беріп, әңгіме-дүкен құрғанға жететін ештеңе жоқ. Осы себепті ата-анаммен Қазақстанның басқа қаласына қыдырып баруды бірге жоспарладық. Рухани азықты да ұмытпай, болашақ филолог болғандықтан қазақ әдебиетін бойыма әрмен қарай сіңіре беремін. Илияс Есенберлин «Ғашықтар», Дулат Исабековтің «Гауһартас» кітаптарын оқимын. Барлық студентке жақсы көңіл-күй тілеймін, жаңа оқу жылына жаңа күшпен келейік.

Ұлдана ӨТЕМИСОВА,
Фил-31 тобының студенті

«Мұхтар Әуезовтің «Абай жолы» романын оқыған адам өмірдің өнерге айналған академиясынан өткендей болады» деп Зейнолла Қабдолов айтқандай, расында XX ғасырдың теңдессіз шығармаларының біріне айналған бұл туынды оқыған жастардың елін сүйеге деген, елінің болашағы үшін тәуекелдерге барып, қалыптасқан қағидаларды бұза алатындай патриоттық сезімді тудыртатыны анық.

1-томының соңғы бөлімі ``Қиядада`` Абайдың отбасылық өмірдіңдөмін татып, екі баланың әкесі ретінде өзіндік ойлары

бала кездегі тәрбиеден және білім мен көкірегі ояулықтан басталған. Осындай саралы жолдың бастауы әкесінен “сені білім қусын дедік, бірақ ата дәстүрден аттауың қалай” дегенді естіртті. Бұл әке мен баланың арасында келіспеушіліктің бастауы еді. Абай осы жолда әкесімен қоса, бай-бағландардың қарсылығына, тіпті соққысына да төтеп берді. Осы тұста туған:

Қалың елім, қазағым, қайран жұртым,
Ұстарасыз аузыңа түсті мұртың.
Жақсы менен жаманды айырмадың
Бірі қан, бірі май боп енді екі ұлтың, - деп ашына

Әлемді шарлаған «Абай жолы»

қалыптасқан, сенімді серіктері көбейген ел азаматына деген лайықталған бейнесі көрсетілген. Өзі өмір сүрген қоғамның ащы тұстары байлардың кедейлерге деген озбырлығы, оның ішінде өз әкесі Тобықтының аға сұлтаны Құнанбайдың да іс-әрекеттеріне қарсы тұрып, қарапайым халықтың қамын жеп, елін ойлауының бастауы сонау

жазғанын көреміз.

“Кең жойқын әлемде түзу жол сызып, маңып барады. Халық үмітін арқалаған сол кеме “Келешек” деген жағаға қарай тартты”. Осылайша Абай сара жолын салып бастап кетті.

Қаныш Сәтбаев: “Абай жолы” эпопеясы – жарты ғасырлық қазақ өмірінің энциклопедиясы” деп баға берді. Расында қазақтың салт-сана дәстүрін білемін деген жанға бұл роман үздік туынды. М.Әуезовтің: “Қазақ жазушыларынан әрине Абайды сүйемін. Менің бала күнімнен ішкен асым, алған нәрімнің барлығы да - Абайдан,” деп айтқанындай біз де Абай жолын азық қылып, ондағы тәлім-тәрбиемен өмірлік сабақтар, құндылықтарымызды меңгеріп алсақ, өмір атты ұзақ жолдың қиын шиырында пайдасы көп болмақ. Әуезовті француз жазушысы “Әуезовтей кісі жырлаған халық шынымен бақытты ғой” дегендей, шынымен-ақ бақыттымыз. Тек сол бақыттың мәніне жас ұрпақ жетсе жақсы.

Арайлым ФАЗЫЛОВА,
Фил-31 тобының студенті

ЕҢ ҮЗДІК ДОКТОРЛЫҚ ДИССЕРТАЦИЯ

Филология факультетінің аға оқытушысы, PhD доктор **Нурсәуле Кәкімжанқызын** Түркия Республикасының 2023 жылғы Жоғары оқу орындарының ең үздік марапаттары / Жылдың ең үздік докторлық диссертация марапаты үшін Стамбул университеті ректораты тарапынан талап етілген барлық шарттарға сай жазылғаны және 2022 жылы сәтті жоғары деңгейде қорғалған докторлық диссертациясы осы марапатқа үміткер болып анықталдығымен құттықтаймыз. Түркия Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігінің марапатына ие болады деген сенімдеміз. Алдағы уақытта да ғылым жолындағы жетістіктеріңіз жалғасын таба беруін тілейміз!

23 июня состоялась ярмарка рабочих вакансий на улице Нурпеисовой, напротив драматического театра имени Островского.

ЯРМАРКА ВАКАНСИЙ ПРОШЛА В УРАЛЬСКЕ

Рабочие места предлагали различные предприятия такие, как центр занятости ЗКО, Управление Образования, а также представители колледжей и др. Кандидаты на вакантные места пришли подготовленные с документами и резюме на руках. По настоятельной рекомендации АО «Финансового центра» студенты-выпускники ЗКУ активно посещали ярмарку в поисках рабочих мест.

Аяулым АШИМЖАНОВА

Туған өлкеге қызмет

Ә дегенше 1-курсты аяқтап, сессияларымды аман-есен жауып, ауылыма қайттым. 1 маусым күні мені жаңа «Жасыл ел» ұжымы күтіп тұрған болатын. Жалпы бұл ортаға қалай тап болғанымды айтып өтейін.

ауылымызды көріктендіріп тұрған алаңдарды арам шөптерден тазартып, алаңқайларда өсіп жатқан ағаштарды суарып жүрміз. Алаңдағы керек емес сынған ағаштарды бір орынға жинап, қоқыстардан тазарттық. Бұл жоспарлар әлі күнге дейін жалғасып, соңына дейін ұласады. Ауылымызда парктер бірталай, сол парктердің тазалығы, ағаштардың суарылуы - біздің мойнымызда. Біз сол жұмысты абыроймен атқарып жатырмыз деген ойдамыз. Әр жұмыс күні бізде фотоға түсіріліп, бейнежазба арқылы аяқталады. Әр сәтімді есте қаларлықтай етіп өткізіп, әр ісімізді уақыт бойынша жоспарлап жасаймыз. Сол кезде ғана жұмыс өнімділігі жоғарылай түседі.

Әр апта сайын ауылымыздағы үлкен кісілерге қайырымдылық аптасын өткізіп, әлі жетпеген шаруаларын жасап көмектесіп кетеміз. Олар бізге өз алғыстарын жаудырып, батасын береді. Осы сәтке дейін 3 жанға көмектесіп, алғысын алған екенбіз.

«Жасыл елде» жұмыс істеу - тек шаруа жасап, ешқандай уақыт таба алмау емес. «Жасыл ел» - жаңа таныстар тауып, ауылыңа үлесінді қосып жүріп, бірге керемет уақыт өткізу. Олай деу себебім, ауылымыздың шетіндегі ірі Жайық өзенінің жағасын жинауға барған сәтімді 1 оқпен 2 қоянды аттық десек болады. Ұжыммен бірге керемет уақыт өткізіп, бір жағынан тазалық шараларын сақтап келдік. Сол үшін де айтатыным, кез келген істің жақсы жағын көре білу керек.

Біздің аздаған жақсы әрекетіміз - ауылдастарымыздың, енді өсіп келе жатқан жас жеткіншектердің жақсы өмір сүруіне кепілдік. Біз сияқты жастар өз ауылының көркеюіне үлес қосар болса, ауыл гүлденері сөзсіз! Мен «Жасыл елде» жұмыс істейтініме қуанамын.

Альбина ХАЛИМАНОВА,
МФ-11 тобының студенті

Университетте жүрген кезімде «Жасыл ел» қатарына қосылу туралы хабарлама көрдім. 16-35 жас аралығындағы жастарды жұмысқа қабылдап жатқанын естідім де, бағымды сынап көрейін деген ниетте құжаттарымды жинадым. Енді жұмыс басталар сәтті асыға күтіп, сол күнге де жеттік...

Алғашқы жұмыс күнінде толқу болды. Жұмыстаарым кім болады деген ой бар, жұмысым қалай болар екен деген ой тағы бар. Бірінші күннен арнайы киімдерімізді алып, ашылу салтанатын тамашалап келдік. Сол жердің атмосферасы, алдағы 1 ай бойы атқарылатын жұмыстар ұнады.

Жаңа жұмыс күні басталды. Осы сәттен біз ауылымыздың тазалығын сақтау барысында тас жолдың жанын қоқыстардан тазарттық. Бірінші күннен жұмысымыз өзімізге қатты ұнап, жұмыстаармен жақсы араласып кеттік. Келесі жұмыс күнінен бастап

Жүйріктер жүлде басында

ҚР Ғылым және Жоғары білім министрлігінің қолдауымен, Ақтау қаласында Yessenov University-дің ұйымдастыруымен ҚР Жоғары оқу орындарының студенттері арасында XII жазғы универсиада өтуде.

Университетіміздің тәрбие ісі және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры М.Сүлейменов осы сайысқа үстел теннисі бойынша қатысқан студенттермен кездесті.

Аталмыш спорт түрі бойынша еліміздің жоғары оқу орындарының үздік спортшыларынан құралған 16 команда қатысты. Талай мықты спортшыларды тәрбиелеген ұстаз, тәжірибелі жаттықтырушы, республикалық деңгейдегі спорттық жарыстардың жүлдегері, «Дене тәрбиесі» білім беру бағдарламасының аға оқытушысы Асхат Хамитұлы жаттықтыратын университет командасы командалық есепте жүлделі III орынды иеленді. Педагогика факультетінің студенттері Ибат Әбілсейіт, Шаухарова Лейла, мәдениет және өнер факультетінің студенті Эльдар Баяндин, жаратылыстану-география факультетінің студенті

Бауыржан Мырзағалиев, тарих, экономика және құқық факультетінің студенті Нұралы Ерталиев және филология факультетінің студенттері Асылжан Уразғалиева мен Айзада Камидуллиева команда құрамында болып, спорттық додада университет намысын қорғап келді.

Ерлер арасында үздік үштіктің қатарына енген студент-жастарды университет ректораты, барлық профессор-оқытушылар құрамы атынан айтулы жетістіктерімен құттықтай отырып, болашақта жеңіс тұғырынан көрініп, университет абыройын асқақтататын сәттері көп болсын деген тілек білдіреміз!

ЖЕҢІМПАЗДАР ҚАТАРЫНДА

Ақтау қаласында еліміздің жоғары оқу орындары студенттерінің арасында өтіп жатқан XII жазғы универсиадада қазақ күресінен 55 кг салмақ дәрежесінде «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасының 1-курс студенті **Мерзат Айбатыр** I орынды, 100 кг салмақ дәрежесінде «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасының 4-курс студенті **Хамзин Замир**, 56 кг салмақ дәрежесінде «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасының 2-курс студенті **Жұмағалиева Ақерке**, 65 кг салмақ дәрежесінде «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасының 1-курс студенті **Молданияз Бакнұра** 3-орынды иеленді. Ал «Дзюдо» спорт түрінен 90 кг салмақ дәрежесінде «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасының 3-курс студенті **Қартбаев Жолдас** 2-орынды иеленді.

Айта кетейік, ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің қолдауымен Ақтау қаласында өтіп жатқан студенттер сайысы спорттың 17 түрі бойынша өткізілуде. Оған еліміздің 55 университетінен 3000-нан астам студент қатысуда.

Жеңімпаз спортшыларымызды жетістігімен құттықтаймыз!

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТҮСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан

университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27VPY00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс №730

РЕДАКТОР: Айзада ДЮСЕНОВА

ТІЛШІЛЕР:

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА, Аяулым АШИМЖАНОВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.

Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.

тел.: 50-51-48, 51-41-99